Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 4 апрель
ЧОРШАНБА
№ 78 (4.872).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ЭРТА ЭККАН ЭРТА ЙИҒАДИ

Далил ва шарҳ

ЕРГА ЧИГИТ ТУШДИ

Ўзбекистон жанубидаги Сурхондарё областининг деҳқонлари чигит экишга киришдилар. Баҳор анча салқин келиши сабабли чигит ўтган йилдагига нисбатан кеч экила бошланди, шу сабабли хўжаликлар техникадан унумли фойдаланиб, бу ишни сифатли бажаришга ҳаракат қилмоқдалар. Бундан аввало ижара ва пудрат коллективларида ишлаётган деҳқонлар манфаатдор.

Областда ингичка толали пахта етиштириш учун 95 минг гектар ер ажратилган, бу бутун пахта майдонининг деярли учдан икки қисмидир. Бу йилдан районлаштирилган «Термиз-16» нави кўпроқ экилмоқда. Бу нав пахта тез етилади ва толаси анча сифатли.

Сурхондарё области хўжаликларида экиш учун 19 минг тонна уруғлик чигит тайёрланган. Об-ҳаво инжиқликлари туфайли қайта чигит экиш учун ҳам ҳар эҳтимолга қарши уруғлик ғамлаб қўйилган.

Бухоро ва Хоразм областларидаги айрим хўжаликлар ҳам кунгай қумлоқ пайкалларга чигит эка бошладилар.

Бу хабарни Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети бошқармасининг бошлиғи Р. С. Назаров шарҳлайди.

— Пахта майдонларини қисқартириш тўғрисидаги қарорга мувофиқ бу йил яна 170 минг гектар ер боғ ва токзорлар барпо этиш, сабзавот ва озуқа экинлари етиштириш учун ажратилди. Шундай қилиб, пахтазорлар 1987 йилга нисбатан деярли 300 минг гектар камаяди. Тола ишлаб чиқариш плани эса ҳосилдорликни ошириш ҳисобига бажарилади.

Бизнингча пахтакорлар, айниқса республиканинг шимолий районларида чигит экишга бироз шошилишаяпти. Метеорологларнинг маълумотларига қараганда, апрель ойининг биринчи ўн кунлигида совуқ бўлиши мумкин. Бу ҳақда биз областларга хабар қилдик. Хўжалик ҳисоби, ижара ҳамда ишнинг пудрат усулида деҳқонлар чигитни қайта экишга кўп маблағ сарфлашлари мумкин. Тажрибали пахтакорлар чигит экишнинг энг мақбул пайтини танлайдилар. Уларнинг тажрибаларига амал қилиш керак.

Бу йил республика мамлакатга бир ярим миллион тонна тола етказиб бериши керак. Чигитли пахта харид нархи оширилиши муносабати билан баъзи областларда пахтазорларни камайтиришдан бош тортмоқдалар ва ҳатто пахта экиладиган майдонларни кенгайтиришга уринмоқдалар. Бундай истакларга тўсқинлик қилишга ҳаққимиз йўқ, лекин деҳқонларга шуни эслатиб қўймоқчимиз: алмашлаб экишни унутиб, ерларнинг унумдорлигига путур етказишга йўл қўйиб бўлмайди. Бу соҳада ҳам хўжаликлар ҳам пахта, ҳам бошқа зарур маҳсулотларни етиштириш учун энг мақбул йўлни танлашлари керак. Алмашлаб экишни унутиб, яна пахта яккаҳокимлигига йўл қўйиш — келажакни ўйламай иш тутишдир. Бинобарин хўжаликлар фойда олиш мақсадида пахта майдонларини кенгайтиришга уриниб, келажакни унутиб қўймоқдалар. Деҳқончиликнинг барча тармоқларини комплекс ривожлантириш — энг мақбул йўл.

(ЎзТАГ).

●

Дўстлик районидаги боғдорчилик ва узумчиликка ихтисослашган «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхози ноз-неъмат бунёдкорлари айни кунларда боғ ва токзорлар юмушларини уюшқоқлик билан олиб боришаётир. Ўзаро беллашувда Мардон Эсонов етакчилигидаги звено аъзолари пешқадамлик қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Звено бошлиғи М. Эсонов, коллектив аъзолари Мавлуда Қурбонова, Фарида Аҳмедова иш устида. 2. Ток очиш пайти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

●

ПУДРАТ ҚУДРАТИ

Усмон Юсупов ноҳиясидаги Калинин номли совхозда сабзавотчиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Экин майдонлари пудратчи коллективларга тақсимланган. Ердан, сувдан, техника воситаларидан тадбиркорлик билан фойдаланилаётганлиги ўз самарасини бераётир. Табиат қийинчиликларига қарамасдан ўтган йили совхоз сабзавоткорлари давлатга 718 тонна сабзавот маҳсулотлари сотиб, режани 138 фоиз бажаришди. Бунда Тошқул бобо Муртозаев бошлиқ оилавий пудратчилар коллективининг ўз ҳиссаси бор. Улар йил бошида хўжалик билан шартнома тузиб, 30 гектар ер олдилар. Унинг 10 гектарига помидор, 20 гектарига хашаки лавлаги экишга қарор қилишди. Шартнома бўйича давлатга 165 тонна помидор, 400 тонна лавлаги топшириш режалаштирилди. Бригада сабзавоткорлари районда биринчилардан бўлиб зафар маррасига етдилар. Ҳосилдорлик 150 ўрнига 355 центнерданга тўғри келди. Лавлаги тайёрлаш режаси ҳам бажарилди. 547 тонна ширали озуқа тўпланди.

— Сабзавотчилик кўп меҳнат талаб қиладиган соҳа, — дейди Тошқул бобо Муртозаев. — Бундан ташқари ҳар йили ерга бир хил экин экавериш ҳам тўғри келмайди. Танланган ер оқар сувга яқин бўлиши лозим. Чунки сабзавот экини сувга ўч бўлади. Бу йил 10 гектарга помидор, 20 гектарга хашаки лавлаги ўстириб деҳқончилик қилиш юзасидан хўжалик билан шартнома имзоладик. Давлатга ҳар гектар ердан 150 центнердан, жами 150 тонна помидор сотишимиз, 500 тонна хашаки лавлаги тайёрлашимиз лозим. Асосий эътиборни таннархни арзонлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратаяпмиз.

Т. ТУРСУНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ ГИМНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Советининг маданият, фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш; миллатлараро муносабатлар, тил ва байналмилал тарбия масалалари доимий комиссияларига Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси давлат гимнининг янги матни ва музикасини тайёрлаш ишларини ташкил этиш топширилсин.

Давлат гимни матни ва музикасининг янги таҳрири лойиҳаси халқ муҳокамасига қўйиш учун матбуотда эълон қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил 31 март.

ҚЎЗИЛАТИШ ИЛҒОРЛАРИ

Қўй-қўзилар Хўжакелди деб аталадиган эски қишлоқ ёнидаги яйловда боқилмоқда. Кўм-кўк ўт-ўланлар кўзни қувонтиради. Чўпон Қувват ака бизни кўриши биланоқ қирликдан тушиб кела бошлади.

— Кеча ҳув анови адирликда эдик, — қўл чўзиб кўрсатади Қувват ака. — Энди навбат — бу яйловга. Ўт-ўланга бой жой ҳамиша бизга маскан.

Ҳа, чўпонлар яйлов ва қир-адирларнинг ҳар қаричини пиёда кезиб чиқадилар. Уларнинг меҳнати серзавқ, айни пайтда машаққатли. Кечаю кундуз ҳузур-ҳаловатидан воз кечиб, ягона мақсад — эл бойлигини асраш ва кўпайтириш ишқида суруe кетидан юришади. Ҳозирги вазифа бир отардан икки отар яратишдан иборат.

Жиззах районидаги В. И. Ленин номли совхознинг илғор чўпони Қувват Маматов ўз оила аъзолари билан ўтган йилдан бошлаб ижара пудратида меҳнат қилмоқда. Ўтган йилда отарда план-топшириқлар ёруғ юз билан уддаланди. Тежамкорлик режими йўлга қўйилгани туфайли шартномада кўрсатилган 16 минг 39 сўм ўрнига 11 минг 700 сўм харажат қилинди. Йил охирида тежаб қолинган маблағнинг асосий қисми мукофот тарзида берилди.

Чўпонлар айни шу кунларда фаоллик кўрсатишиб, қўзилатиш мавсумини кўнгилдагидек ўтказишаяпти. Отарда жами 583 бош қўй бор, ундан 471 боши совлиқ. Шу кунгача 400 дан ошиқ қўзи олинди. Унинг 239 таси ўстиришга қолдирилди. Мақсад ҳар юз бош совлиқдан 105 тадан насл олиш.

— Съездлар йилида 241 дона қоракўл тери тайёрлашни режалаштирганмиз. Ҳозиргача 155 таси олинди. Терига ажратилган қўзиларни сўйиш ва ёғ қолдиқларидан тозалаш, тузлаш, қуритиш ва сақлаш каби юмушларни пухта ва соз ўтказаяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда Қ. Маматов.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти чўпонларга барча шароитларни муҳайё этишган. Отарлар электр энергияси билан таъминланган, радио ва телевизор чўпонлар хизматида.

Қувват аканинг ўғиллари Саид ва Қосимжонлар барча ишларда ташаббускор. Уларнинг ғайрати туфайли мавсум намунали ўтиб, дуркун қўзилар кўпаймоқда.

Э. ШЕРМОНОВ.

АГРОСАНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Жиззах чўли деҳқонлари экин экиш олдидан ерни суғора бошладилар. «Хоразм» совхозининг деҳқонлари бу ишга биринчи бўлиб киришдилар. Сув мелиораторларнинг тавсияларига қатъий риоя этиб, тупроқ таркибига қараб тақсимланади. Ҳар бир жой учун батафсил картограммалар ишлаб чиқилган бўлиб, улар намликни сақлашга ёрдам беради.

* * *

Андижон областидаги «Ойим» совхозининг деярли эллик гектар адир ерлари энди боғга айланди. Бу ерга олма, шафтоли, ўрик, олхўри кўчатлари экилди. Узумзор барпо этиш учун ҳам жой тайёрланмоқда. Бу ерда икки йил илгари пахта майдонлари қисқартирилганидан кейин боғдорчилик ривожлана бошлади. 1992 йилда эса совхознинг бутун адир ерлари боғ ва узумзорларга айланади. Хўжаликда ҳозирнинг ўзидаёқ биринчи ҳосилни қайта ишлаш учун база тайёрланмоқда. Мевали консервалар тайёрлайдиган ускуналар ўрнатила бошланди. Бу мавсумда уч минг шартли банка шарбат, компот ва мураббо тайёрлаш режалаштирилган.

* * *

Тўрткўл районидаги Димитров номли колхозда экиш мавсуми бошланди. Лекин энди бу ерда ҳамма майдонларда фақат пахта экилмайди. Ҳозир беда ва ноанъанавий қишлоқ хўжалик экинларига ҳам эътибор бериляпти. Чунончи, ўн гектар ерда кунжут етиштирила бошланди. Бу ерга ерёнғоқ ҳам экилади. Олма ва ўрик кўчатлари ҳозирнинг ўзидаёқ барг ёзиб қолди — колхоз боғларининг майдони 15 гектар кенгайди. Хўжаликда маҳсулотнинг анча қисмини колхозчиларнинг ўзларига қолдиришга қарор қилишди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Наманган область партия комитетининг пленуми бўлди. Унда область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети 1990 йил февраль, март пленумлари ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIX пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи котиби Б. А. Алламуродов маъруза қилди.

Пленум КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съездини ўтказиш муддатлари яқинлашиб қолганлиги муносабати билан Наманган область партия ташкилоти конференциясини чақириш муддатини ва кун тартибини ўзгартирди.

Пленум район, шаҳар, область партия ташкилотларига, Ўзбекистон Компартияси XXII съездига, КПСС XXVIII съездига делегатлар сайлаш ва раҳбар партия органларни тузиш тартибини тасдиқлади.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди. Н. В. Рябов бошқа ишга ўтганлиги ва жумҳуриятдан ташқарига кетаётганлиги муносабати билан у область партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди.

М. М. Расулов яширин овоз бериш йўли билан Наманган область партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби Ж. Ҳ. Ҳамидов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК СИЁСАТИ МАСАЛАЛАРИ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. К. Лигачев раислигида КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик сиёсати масалалари комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг март пленуми қарорлари асосида РСФСР ва Белоруссия ССР қишлоқларида уй-жой ва ижтимоий-маданий бинолар қурилишини ривожлантириш билан, деҳқонларнинг турмуш шароитини яхшилаш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. РСФСР Министрлар Совети раисининг ўринбосари А. А. Бабенко, Белоруссия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Ю. М. Хусаинов ахборот бердилар.

Докладчилар ҳозирги беш йилликда қишлоқда, хусусан, Россияда ижтимоий-маданий комплексларни ривожлантиришга ажратиладиган капитал маблағларни ўстириш суръатлари — 16 фоиз, Белоруссияда — 39 фоиз кўпайганлигини таъкидладилар. Уй-жойлар, мактаблар, клублар, тиббий муассасалар ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ барпо этилди. Айниқса автомобиль йўллари кўп қурилди. Шундай бўлсада қишлоқларни ижтимоий жиҳатдан қайта қуриш энг ўткир муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. С. Строев, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари, СССР Министрлар Совети озиқ-овқат ва харид масалалари давлат комиссиясининг раиси В. В. Никитин, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. М. Масалиев, КПСС Белгород область комитетининг биринчи секретари А. Ф. Пономарев, КПСС Калинин область комитетининг биринчи секретари Н. Ф. Татарчук, Херсон областидаги Киров номли колхоз раиси Д. К. Моторний ва бошқалар иштирок этган фикрлашув чоғида бир қанча регионларда қишлоқда ижтимоий соҳани устун даражада ривожлантириш учун ҳамон етарлича чора-тадбирлар кўрилмаётгани, уй-жойлар ва бошқа маданий-маиший бинолар секин қурилаётгани таъкидланди.

Бундай аҳвол қишлоқ аҳолисининг камайиб кетишига олиб келади, кадрлар муаммосини ниҳоятда кескинлаштиради. Кейинги ўн йил мобайнида қишлоқ аҳолиси Россияда 3,2 миллион киши, Белоруссияда 776 минг киши камайган.

1989 йилда Астрахань, Мурманск, Пермь областларида ва Чувашия АССРда қишлоқда уй-жойлар қурилиши плани барбод бўлган. Ленинград, Псков областларида уй-жойларни фойдаланишга топшириш 1985 йилдагига нисбатан камайган. Россиянинг кўпгина областлари ва автоном республикаларида аҳоли маблағлари ҳисобига уй-жойлар қурилиши ривожлантирилмаяпти, мактабгача болалар муассасаларини фойдаланишга топшириш плани бажарилмаган, Белоруссияда бундай объектлар билан таъминланиш нормативи икки баравар паст. Қурилишнинг моддий-техника билан қониқарсиз таъминланиши қишлоқда ижтимоий соҳани ривожлантиришни орқага тортувчи омилдир. СССР Давлат план комитети етарли даражада асосламай туриб, ишлаб чиқариш запасларини тежаш, нормативларини камайтириш топшириқларини бағоят кўпайтириш эвазига материаллар сарфининг паст нормаларини белгиламоқда.

Қишлоқда ишлаб чиқариш муносабатлари тубдан такомиллаштириляган, деҳқон эса техника билан ва ижтимоий жиҳатдан етарлича таъминланган шароитдагина мамлакатни етарлича озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш мумкин, деган тушунча жамиятда пайдо бўлиши керак. Бунда қишлоқ меҳнаткашларига имкони борича кўпроқ мустақиллик, ташаббускорлик берилиши керак, токи у ернинг чинакам хўжайини бўлсин.

Комиссия РСФСР, Белоруссия ССР Агросаноат комитетларига, шунингдек СССР Давлат план комитети, Моддий-техника таъминоти давлат комитетига, Давлат қурилиш комитетига, Архитектура ва шаҳар қурилиши давлат комитетига, бошқа министрликлар ва идораларга қишлоқнинг ижтимоий инфраструктурасини устун даражада ривожлантиришни оғизда эмас, амалда таъминлашларини тавсия этди. Бу ўринда қурилиш саноати ва маҳаллий бинокорлик материаллари базасини ривожлантиришга, ғишт, темир-бетон ва дурадгорлик буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, цемент, металл, сантехника ва иссиқлик техникаси ускуналарига бўлган эҳтиёжни тўлароқ қондиришга алоҳида эътиборни қаратиш керак. Саноат министрликларини қишлоқ қурилишида қўлланиладиган материаллар ва конструкцияларни тайёрлаш учун ускуналар чиқарадиган корхоналарни барпо этишга кенг жалб қилиш тўғрисидаги фикр таъкидланди. Лойиҳа-қурилиш бирлашмаларининг тажрибаси қўллаб-қувватланиб, кенг жорий этилишга лойиқдир. Бу тажриба лойиҳа ишларини бирлаштириш, қурилиш конструкцияларини ишлаб чиқариш ва уларни монтаж қилиш ҳисобига биноларни лойиҳалашдан тортиб фойдаланишга топширишгача бўлган муддатни анча қисқартириш имконини беради.

Колхоз ва совхозларни, деҳқонларни, шахсий хўжаликларни материал ва техника билан таъминлашда узилишлар бўлаётганлиги тўғрисида областлар ҳамда республикалардан телеграммалар, мактублар келиб турибди. Қишлоқ хўжалигида нобудгарчиликлар кўп бўлмоқда, бир қанча жойларда дала ишларининг энг яхши муддатлари қўлдан бой берилмоқда. Шу муносабат билан комиссия мажлисда СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, СССР Моддий-техника таъминоти давлат комитетининг раиси П. И. Мостовойнинг агросаноат комплексини моддий-техника билан таъминлаш масалаларига доир ахборотини тинглашни зарур деб топди. Техника, минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материалларини етказиб беришда давлат интизоми қўпол равишда бузилаётганлигидан далолат берувчи кўплаб фактлар келтирилди. Бу фактлар КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари И. К. Полозков, РСФСР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари В. М. Видьманов нутқларида тўлдирилди ва уларга аниқлик киритилди. СССРдаги бир қанча министрлик ва идораларнинг раҳбар коммунистлари корхона ва ташкилотларга нисбатан маҳсулот етказиб бериш планлари ва шартнома мажбуриятларига қатъий амал қилишда етарлича талабчанлик кўрсатмаётганликлари учун жиддий танқид қилиндилар. Бундай аҳвол қишлоқ хўжалиги ишларини бажаришда, озиқ-овқат ресурслари ишлаб чиқаришни кўпайтиришда, бинобарин мамлакат аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда жиддий қийинчиликларни вужудга келтирди.

СССР министрликлари ва идораларининг раҳбар коммунистларига агросаноат комплексини моддий-техника билан таъминлашда кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан туб чора-тадбирлар кўриш таклиф этилди.

Е. К. Лигачев якунловчи нутқида муҳокама қилинаётган масалалар ниҳоятда муҳим, ижтимоий хусусиятга эга эканлигини таъкидлади. Бу масалаларни ҳал этиш учун СССР Олий Совети қабул қилган мулкчилик ва ер ҳақидаги, ижара тўғрисидаги қонунларда акс этган барча ҳуқуқий шарт-шароитлар бор. Бу қонунларни қишлоқ хўжалиги, қайта ишлаш ва унга хизмат кўрсатиш тармоқлари меҳнатчилари қўллаб-қувватладилар. Агросаноат комплексининг моддий-техника базасини имкони борича тезроқ мустаҳкамлаш ва қишлоқда зарур ижтимоий шароит яратиш ҳам жуда муҳимдир.

Энг асосийси, — ғишт, ёғоч-тахта ва темир-бетон конструкциялар, пардозлаш буюмлари ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш керак. Шу билан бирга уй-жойларни иссиқлик билан таъминлаш, уларнинг санитария-техника ускуналари учун алоҳида қурилмалар тайёрлаш янада ўткир масала бўлиб турибди. Қишлоқ қурилишида оилавий хўжалик юритиш учун барча қулайликлари бўлган қўрғон кўринишидаги уй-жойларни барпо этиш устун йўналиш эканлиги таъкидланди. Шаҳар ва қишлоқнинг биргаликдаги куч-ғайратлари, министрликлар, идоралар, шунингдек маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг аниқ иши билангина ўртага қўйилган мақсадларга эришиш мумкин. Қурилиш, лойиҳалаш коллективларида, бинокорлик материаллари ва буюмлари корхоналарида партия ташкилотларининг фаолиятини яхшилашга эътибор қаратилди.

Комиссия аъзолари СССР Давлат қурилиш комитетининг илмий тадқиқот ташкилотларининг қишлоқни меъморий жиҳатдан планли тарзда комплекс равишда барпо этиш борасидаги лойиҳа ишланмалари кўргазмаси билан танишдилар.

(ТАСС).

ДАСТУР БОР, ДАДИЛЛИК ДАРКОР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЗ МЕҲНАТ ЖАМОАЛАРИДА

Табиат яшнаб, Наврўзи оламнинг янгиловчи қудратидан олам ёшарган шу кунларда жумҳуриятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида мисли кўрилмаган воқеа бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясида ҳукм сурган руҳ, халқ депутатлари қабул қилган муҳим қарорлар ҳаётимизда узоқ вақт акс-садо бериб туради, ижтимоий-иқтисодий тараққиётни янги сифат ва суръат босқичига кўтаришга хизмат қилади.

Бутун жумҳурият умид боғлаган олти кун тарихда қолди — сессия ўз ишини якунлади. Шаҳар ва қишлоқларимизда, ҳар бир хонадонда сессия мажлисларининг бориши алоҳида бир умид, ўзгача ҳаяжон билан кузатилди. Иттифоқда биринчи бўлиб президентлик бошқарувн жорий этилганлигини одамлар ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ривожланиш жараёнлари, бутун ҳаётимизда пухта тартиб-интизом барқарорлигининг янги омили сифатида қониқиш билан қабул қилишди. Ҳукуматнинг дастури ва иқтисодий мустақилликни шакллантириш асослари алоҳида қизиқиш, қизғин фикр алмашувларга сабаб бўлди.

Мана энди халқ депутатлари ўз коллективлари, сайловчилари ҳузурига қайтдилар. Экиш-тикиш ишлари бошланиб кетган далаларда, фермаларда, корхоналарнинг цехларида, қурилиш майдонларида, чойхоналарда дастлабки учрашувлар бўлиб ўтаяпти. «Қишлоқ ҳақиқати»нинг мухбирлари жойларда бир гуруҳ халқ депутатлари билан учрашиб, Ўзбекистон ССР Олий Советн сессиясининг якунларига доир дастлабки мулоҳазалар билан ўртоқлашишни илтимос қилдилар.

ЎЗЛИКНИ ТАНИШ ДАВРИ

Абдулла ХОЛБЕКОВ,

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг механизатори

●

— Очиғини айтай: сессиянинг биринчи иш куни бироз ўзимни йўқотиб қўйдим. Ўйлаб кўринг — билимдон, кенг, чуқур, энг муҳими — дадил фикрловчи одамлар орасига тушиб қолсангиз, гангимайсизми? Минбарга кўтарилган ёки залдаги микрофонлар олдига чиқиб тапираётганларнинг ҳар бири ўзига хос, гоҳ иқтисодиётимиз, гоҳ ижтимоиётимиз, гоҳ сиёсий ҳаётимизнинг муаммоларини ҳал этиш йўлида эмин-эркин фикрларди.

Сессиянинг мана шундай қизғин иш кунлари мен сингари кўпгина халқ депутатлари учун ўзликни англаш, кимману қандай яшашим, курашишим, меҳнат қилишим керак, деган саволларга жавоб излаш палласи бўлди. Биринчи куни мажлисларда бироз қисилиб, фикрларимизни, мулоҳазаларимизни ичимизга «ютиб» ўтирган бўлсак, иккинчи кундан аста-секин мусоҳабага аралашиб кета бошлаганимизни ҳис қилдик. Кейинги кунлари ўзимизни батамом тутиб олиб, биз ҳам мунозараларга бутун бошимиз билан «шўнғиб» кетдик. Ҳукуматнинг ҳаракат программаси ва жумҳурият иқтисодий мустақиллигини шакллантириш йўллари муҳокама қилинаётганда, Вазирлар Кенгаши таркибига номзодлар муҳокамадан ўтаётганда қанча-қанча ишчилар, колхозчилар сўзга чиқдилар. Шуни айтмоқчиманки, бу нутқларнинг кўпларида асосли, далил-исботли фикрлар илгари сурилди.

Ўзим ҳам сайловчиларимни ташвишга солиб келаётган бир катта муаммо хусусида гапиришга аҳд қилдим. Кечқурунлари «Россия» меҳмонхонасида ажратилган хонада ўтириб, ёзиб-чиздим. Лекин сўзга ёзилганлар ғоят кўп эди. Бундан ташқари залнинг турли жойларига ўрнатилган микрофонлар ёнида халқ депутатлари қаторлашиб қолишарди. Сўзлаш имкони бўлмагач, фикрларимни яна бир бошдан пишитиб ёздим-да, сессия секретариатига топширдим.

Бу муаммо эса ҳақиқатан катта, кўламли. У нафақат Янги ҳаёт посёлкасида яшовчиларнинг дарди, балки вужудга келтираётган мушкулотлари билан бошқа вилоятлардаги — бутун жумҳуриятдаги иш, турмуш маромига таъсир кўрсатиб туради, десам хато бўлмас.

Гап шундаки, 80-йилларнинг бошида бизнинг Ўрта Чирчиқ районимизни Пискент билан боғлайдиган катта йўл қурилди. Уни лойиҳалаш, бу йўл ўтадиган жойларни танлаш ва, ниҳоят, қуриш пайтидаги шошма-шошарлик, пухта, оқилона ечимлар изламаслик оқибатида бугун Янги ҳаёт аҳолиси турмушида ҳаловат, боя айтганимдек, жумҳуриятдаги кўпгина корхона, ташкилотлар ишида маром йўқолди.

Шу катта йўл Янги ҳаёт посёлкасида темирйўл билан кесишиб ўтади. Худди шу жойда темирйўл вагонлари таркибини шакллантириш учун «борди-келди» ҳаракати бажарилади. Бинобарин, гоҳида ярим соатлаб шлагбаум бекитиб қўйилиши одатдаги ҳол. Бу фурсатда икки томонда, посёлка ичида бир километрлаб оғир юк олиб бораётган машиналар тизилиб қолади. Уларга Чиғириқ станциясидан, конлар, бошқа корхоналардан халқ хўжалик юклари ортилишини айтиш кифоя: бир маромда ишлаши керак бўлган хўжалик механизми бот-бот депсиниб қолишининг сабаби ойдинлашади. Бунга отлиқми-яёв ишга шошилаётган одамларнинг безовталигини қўшинг. Шу атрофда истиқомат қилувчи қанчадан-қанча хонадонлардаги асаббузарликни қўшинг. Юзлаб машиналар чиқараётган заҳарли газ ҳавони бузиб, ёшу қарининг нафасини сиқишини, саломатлигини ўғирлашини қандай баҳолайсиз?

Афсуски, ҳозирча Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси бу муаммо ечимини изламаяпти. Вилоят ва район Советлари ҳам ишчанлик кўрсатишмаяпти. Аммо бир пайтлар йўл қўйилган хатони сўзсиз тузатиш керак. Бу Янги ҳаёт посёлкаси аҳолисининг шунчаки инжиқлиги эмас, балки жумҳуриятдаги ўнлаб, юзлаб корхоналар иш маромн бузилмаслигининг гарови ҳам.

Кеча колхозимизнинг трактор паркида ҳамкасбларим билан суҳбатлашдим. Йўлдош Файзиев, Аҳмад Абдуллаев, Қаршибой Бозорбоевда Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясининг қарорлари алоҳида бир қизиқиш уйғотди. Айниқса пахтакор меҳнатини енгиллаштириш, унга бу меҳнат тақозо этадиган қадр-қимматни белгилаш юзасидан илгари сурилган қоидалар ҳаммани мамнун этмоқда. Ўйлаб кўринг: ёзин-қишин, эртаю кеч меҳнат қилсанг-да, инсон номига муносиб яшаш учун имкон топмасанг, бу — адолатданми? Шу маънода сессия дадил фикрларни илгари сурди, муҳим қарорлар қабул қилди. Энди гап уларни амалга оширишда.

Ўз навбатида пахтакорларимиз бу режалар рўёбга чиқиши учун ғайратни кучайтиришаяпти. Дала айланиб, бригадиримиз Алмат Холматов, звено бошлиқларимиз Исмоил Исломов, Саъдулла Ғайназаров, бошқа пахтакорлар билан суҳбатлашиб, буни аниқ ҳис қилдим.

— Бу йил ҳам ҳосилни 40 центнердан оширамиз, — деди Исмоил Исломов. — Мана кўринг, экишга тайёрмиз. Тупроқ етилса, агрегатни далага олиб чиқамиз.

Бу — ҳавойи гап эмас. Исломов звеноси муттасил юқори ҳосил олади. Шунга яраша мўмай даромад ҳам жамғаради. Ўтган йили бригадамиз аъзоларининг ҳар сўм меҳнат ҳақига икки сўмдан устама тўланди. Бу йил ҳам 111 гектар майдонда мўл ҳосил етиштириш ниятидамиз.

Мана шунақа гаплар. Ҳаётда ўзлигимизни намоён этишнинг айни пайти ҳозир. Гап билангина иш гуркираб кетмаслигига, сафсатабозлик билан муаммолар ҳал бўлмаслигига, тортишув, мунозара рўзғорга барака киритмаслигига ақлимиз етди. Кексалар айтганидек, ҳамма нарсанинг — маъмурчиликнинг ҳам, тинч-тотувликнинг ҳам, бахт-саодатнинг ҳам ибтидоси меҳнат. Шундай экан, ҳар биримиз жумҳурият равнақи йўлида тинмай меҳнат қилайлик.

СЎЗ БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

Тошпўлат БОЛТАЕВ,

Навбаҳор районидаги «Гигант» совхози директори

●

Гапнинг сираси, сессиядан кўнглим тўлмади. Айрим нотиқлар эртанги кунимиз тақдири ҳал бўлаётган бир пайтда сунъий эҳтирос, ҳис-туйғуларга ортиқча эрк бердилар. Оқибатда иқтисодиётдаги муаммоларимиз бир қадар четлаб ўтилди. Мен депутат бўлган Навбаҳор районида учта совхоз, саккизта колхоз, ўндан ортиқ турли қурилиш корхоналари бор. Уларда 15 мингга яқин ишчи, колхозчи ва инженер-техник ходим меҳнат қилади. Аммо уларнинг биронтаси ҳам иқтисодий жиҳатдан бақувват эмас, техникавий ускуналар эски, технологиялар юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлай олмайди.

Район бўйича совхоз ишчиларининг ўртача иш ҳақи 135 сўмни, колхозчиларники эса 140 сўмни ташкил қилади. Кўриниб турибдики, жумҳуриятимиздаги қашшоқлар армиясининг бир қисми бизнинг районда. Табиий газ, ичимлик сувнинг танқислиги, экологик шароитнинг оғир аҳволига 1,5 мингдан зиёд ишсизни қўшсак, район аҳолисининг қандай кун кечираётганлиги маълум бўлади-қолади.

Халқнинг турмуш даражасини яхшилашнинг ягона йўли — тўла иқтисодий мустақилликка эришишдадир, ўзининг барча бойликлари, етиштирган, ишлаб чиқарган маҳсулотини ўзи тасарруф қилишидадир. Деҳқон маҳсулотининг харид нархи тез орада кескин оширилиши лозим. Акс ҳолда қишлоқ аҳолиси турмуш даражасини кўтара олмаймиз, бошқа муаммолар ҳам ҳал қилинмай қолаверади.

Айтайлик, районимизда 45 та мактаб бўлса, шуларнинг тўрттасигина типовой биноларда жойлашган. Биронтасида ҳам тиббий хизмат йўлга қўйилмаган. Район марказидаги 350 ўринли шифохона қурилиши 6 йилдан буён битмаётир. Чунки маблағ етишмайди. Бу хўжасизликни тугатиш учун зудлик билан хўжалик ҳисобига ўтишимиз, ўз меҳнатимизнинг неъматларини ўзимиз тасарруф этишимиз керак. Яна такрорлайман: етиштирилаётган маҳсулотларнинг нархларини кўтариш вақти аллақачон етган. Қачонгача 1 литр пепси-кола 1 сўм, 1 литр минерал сув 20 тийин сотилади-ю деҳқоннинг минг машаққат билан етиштирган 1 килограмм тарвузи 7—8 тийиндан ошмайди? Шундай экан, хўжасизлик, сунъий тақчилликни юзага келтираётган омиллар аниқланиши, жойларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот, хом ашёни қайта ишловчи корхоналар қуришни тезлатиш керак. Бунинг яна бир устун жиҳати — қишлоқ жойларда кўпайиб бораётган ишчи кучларини ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этишга ёрдам беришида.

Эътибор беринг: совхозимиз давлатга бир йилда 43,5 тонна пилланинг ҳар килосини 8 сўмдан сотади. Даромад 348 минг сўмдан ортади. Пиллада ишловчиларга 7,5 сўмдан ҳақ тўланади. Совхозга эса ҳар килограммидан 50 тийиндан — 21,5 минг сўм қолади, холос. Хўш, шунча пиллани ўзимиз қайта ишлаб сотсак-чи? Ҳисоб-китобларга кўра 1 килограмм пилла 40—45 сўмданга тушаркан. Фойда ҳажми 200 минг сўмга етаркан.

Мен сессияда кўпроқ ана шундай масалалар ҳал қилинишини хоҳлардим. Республика раҳбарияти қайта ишлаш корхоналари қурилишини тезлаштирган тақдирдагина иқтисодиётимиз ўсади. Бошқача айтганда, шу йўл билангина халқни тўйдириш, кийинтириш мумкин.

Бизнинг чиройли сўзларимиз билан иш битмайди. Амалий ҳаракат, қатъий талаб зарур. Республикамизнинг хўжалик ҳисобига ўтишини тезлаштириш ва бу йўлда ҳар қандай имкониятдан фойдаланиш, халқ хоҳиш-истагини бажариш биринчи галдаги вазифамиздир.

ЖУРЪАТ САБОҒИ

Муяссар ОТАҚУЛОВА,

Бахмал район «Гулбулоқ» совхозининг сигирсоғари

●

Куни кеча уйга қайтиб келдим. Кенжам Ҳусниддин истиқболимга отилиб чиқди: «Нега шунча қолиб кетдингиз?»

Фарзандимнинг интиқлиги, соғинчини тушуниб турардим. Ахир, шунча йил яшаб, оиламдан бунчалик узоқлашиб қолмаган эдим-да. Фарзандларим Мунаввар ҳам, Шуҳрат ҳам, Ҳусниддин ҳам мени орзиқиб кутиб қолишганини остона ҳатлаб ҳовлига киришим билан сездим. Ўзимни айтмайсизми? Болаларимни, ҳамкасб дугоналаримни, ишимни қанчалар соғиндим!

Шу боис Тошкентдан, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясидан қайтиб келдим-у болалардан ҳол-аҳвол сўраб, уй ичлари, қариндош-уруғ соғлигини суриштириб, кейин фермага отландим.

Бу йўллар ипидан игнасигача менга таниш, қадрдон. Қиш изғиринида ҳам, ёмғир-қор ёғиб турса ҳам шу йўл орқали ишга қатнайман. Ҳув ана, сутчилик фермамиз ҳам кўзга ташланиб қолди. Юрагим гупиллаб ура бошлайди, дарвоза яқинида Гулсун Шодмонованинг қораси кўринди. У — устоз чорвадорлардан. Аслини олганда мен ҳам, Гулчеҳра Қаршиева, Замира Ашурова, Олтин Мамаражабова, Гулсара Хўжамова ҳам ишни, ўз касбини ардоқлаш фазилатини мана шу кишидан ўрганганмиз.

Фермада ҳамма мени орзиқиб кутаётганлигини дарвозадан ичкари киришим билан ҳис қилдим. Саволлар кўп бўлди: «Хўш, сессиядан кутган мақсадингга эришдингми?» «Биз — чорвадорлар дардини ҳам айтдингми?»

Чорвадорларга Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясининг мажлислари қандай ўтганлиги, ўзимнинг кузатишларимни гапириб бердим. Биз қабул қилган кўпгина қарорлар, айниқса, жумҳурият иқтисодий мустақиллигини шакллантиришга тааллуқли йўл-йўриқлар, хулосалар кўпчиликка маъқул бўлди. Ўзини ўзи бошқариш, ўз харажатларини ўзи қоплаш, ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш шароитида ишлашга тўла ўтиш кўпгина масалаларни, жумладан, нархларни янгича ёндашувлар асосида кўриб чиқишни тақозо этади.

Долзарб вазифаларга шу нуқтаи назардан қараб, сессияга шахсан ўзим етарли тайёргарликсиз борганлигимни сездим. Мана қаранг: маърузачилар, кўпчилик нотиқлар гўшт, сут етишмаслигидан нолигандек бўлиб гапиришди. Бу гапларни эшитиш, очиғи, оғир туюлди. Мен ҳам сўзга ёзилдим. Минбарга чиқдим, гапира бошладим ҳам-ку, лекин мулоҳазаларим калаваси чувалашиб кетаётганлигини сездим. Нега чорвачилик маҳсулотлари етишмайди? Нима ёки биз ишлашни, меҳнат қилишни унутиб қўйдикми? Йўқ, албатта. Ҳар қанча меҳнат бўлса — тайёрмиз. Лекин айтинг-чи, қуруқ хашак билан молни семиртириб бўларканми? Сут кўпаярканми? Ҳеч-да! Демак, дедим сессия минбаридан туриб, бизга тўйимли омухта емларни кўпроқ беринг, кейин гўшту сутни олаверинг. Ҳозир аҳвол қандай? Мутлақо ёмон. Ширали, тўйимли кунжара, чигит пўчоғи кўпайса, қорамол ҳам яйраб ўсади, семиради. Ҳозирча бўлса, молга бермай, уни яхши парвариш қилмай, маҳсулот кам деймиз. Ниҳоят, жумҳурият раҳбарлари пахта тозалаш, чигитни қайта ишлаш корхоналарида, омухта ем заводларида тайёрланаётган озуқа аввало ўз фермаларимизда етарли бўлиши учун жон куйдиришлари керак. Қарабсизки, қозон ҳам мой, чўмич ҳам...

Иккинчи масала. Чорвачилик — биз томонларда етакчи тармоқ. Чорвада эса кўп ҳам одам ишламайди. Шунинг учун ортиқча ишчи кучлари кўпайиб бормоқда, топиш-тутишдан, рўзғордан барака кўтарилмоқда. Ҳолбуки, бундай ўйлаб, ён-атрофга тийрак назар ташласак, қишлоқ ишлаб чиқаришини яна ҳам ривожлантириш, куч-ғайрат сарфлаш мумкин бўлган имконлар борлигини кўрамиз. Узоққа бормайлик: қўшни «Узунбулоқ» совхозида шундай омиллар етарли. Бу хўжаликда Туятортар канали атрофларида 2.000 гектар майдон бўш ётибди. Бу қўриқни ўзлаштириб, сабзавот экинлари экиш, боғ қилиш, чорва учун озуқа етиштириш мумкин. Аммо канал ўзанидан бироз юқорида жойлашган бу ерларга сув олиб чиқиш учун насос станцияси қуриш керак. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги шу ерга 2 куб сув кўтарувчи насос қуришга кўмаклашса, ер ўз саховатини намоён этиши, ҳозирча «ортиқча» бўлиб қолган одамлар ўз кучини сарфлаши учун имкон очиларди. «Узунбулоқ» совхози фақат чорвадан даромад қилади, бу ерлар ўзлаштирилиши билан сабзавот, мева етиштириш кескин кўпайган бўлур эди.

Биз эсимизни танибмизки, «Ҳамма яхши нарсалар — болаларга» деган гапни кўп эшитамиз. Лекин турмушимизга синчиклаб нигоҳ ташласак, бунинг аксини, улуғ Ленин орзуси ҳамон ушалмай қолаётганини кўрамиз.

Бизнинг Бахмал томонларда қайси мактабга борманг — минг бир муаммо. Мактаблар биноси яроқсиз ҳолатда. Синфларда ўттиз-қирқталаб болалар сиқилишиб ўтиришади. Шубҳасиз, ғала-ғовурда ўқитувчига ҳам қийин. Оқибатда болалар билими паст.

Қишлоғимиздаги 50-ўрта мактаб ўн беш-ўн олти йил илгари буғ билан иситишга мослаштирилганди. Бир-икки йилда у ер-бу ери ишдан чиқиб, яроқсиз ҳолга тушиб қолди. Уни созлаш учун на ускуна, на маблағ топилди. Кейин яна синфларни печка қуриб иситиш осонроқ бўлди. Эски иситиш қувурлари чириб, тешилиб ётибди. Сайловчиларимга шу иситиш ашёларини қайта созлаб, ўқувчиларимизга ҳам, муаллимларимизга ҳам қулайлик туғдиришга сўз берганман. Эрта-индин халқ таълими бўлимига, район раҳбарларига учрашмоқчиман. Албатта, керакли қувурлар, иситиш қозони учун ускуналар топиш қийин. Лекин сессия мажлислари, танаффус чоғидаги суҳбатлар мен учун яхшигина мактаб бўлди. Унда журъат сабоғини олиб, ўз нуқтаи назарини баён этиш, мунозара юритиш, баҳслашиш кўникмасини ўргандим. Ўйлайманки, халқимнинг оддий бир аёлга билдирган ишончи ҳавога учмайди, уни оқлаш учун ўзимда куч ҳам, сабот, қўним ҳам топаман.

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ САРИ

Қаҳрамон СОТИБОЛДИЕВ,

Тошлоқ район прокурори, халқ депутатлари район Советининг раиси

●

Бўлиб ўтган анжуманимизни демократия сари дадил қадам, дейиш мумкин. Зеро, ошкора мулоқотга ташна халқимиз ўз вакилларининг олий минбардан туриб, ўтмишимиз, бугунги кунимиз ва эртамиз ҳақида жонкуярлик билан қайғураётганликларини чуқур ҳис этдилар. Шунинг ўзиёқ бизни янада ғайрат-шижоат, ақл-идрок билан ишлашга даъват этаяпти.

Бу билан ишимиздан тўлиқ қониқиш ҳосил қилдик, демоқчи эмасман. Шахсан мен анжуманнинг биринчи кунидаёқ муҳим тадбирга етарлича тайёргарлик кўрилмаганлигини сездим. Аввало сессия кун тартибига қўйилган масалалар билан бевосита биринчи иш кунининг ўзида танишдик. Бир-биридан жиддий 22 та масалани муҳокама этишдан олдин ҳар қайси депутат ушбу ҳужжатларни обдон ўрганиб, ўз нуқтаи назарини белгилаб олиши лозим эди. Афсуски, бундай имконият яратиб берилмади. Шу боис сессияда тортишувлар, англашилмовчиликлар кўп бўлди.

Лекин йиллар давомида онгимизда шаклланиб келган «депутат» тушунчаси панд бераяпти. Чуқурроқ ўйлаб кўриладиган бўлса, сессиянинг дастлабки икки-уч куни одатдаги қурултойлардан фарқ қилмади. Кун тартибига қўйилган масалалар етук мутахассислар томонидан тайёрланган, ҳар томонлама ишлаб чиқилган бўлишига қарамай улар бекаму кўст эмасди. Баъзи депутатларимиз эса, ёки масаланинг моҳиятига тушуниб етмаганликлари, ёки ортиқча баҳс-мунозараларга тоқат қила олмаганликлари туфайли вақтни чўзмасдан, тезроқ бир тўхтамга келишга шошаяптилар. Бундай қилиш нотўғри. Биз 20 миллионли халқ тақдирини ҳал қилаётганимизни сира унутмаслигимиз керак.

Энди бевосита мутахассис бўлганлигим туфайли республика прокурори ҳақидаги баҳс-мунозаралар хусусида ўз фикримни билдирмоқчиман. Кўпчилик нотиқлар, жумладан, раҳбарият, Ўзбекистон ССР прокурори республика президентига, айни пайтда иттифоқ прокурорига бўйсуниши кераклигини маъқуллашди. Тўғри, амалдаги жумҳурият Конституцияси (Асосий қонуни)да белгиланишича шундай. Лекин биз суверен республика шароитида дадилроқ қадам қўйсак ёмон бўлмасди, Чунки баъзи иттифоқ қонунлари бизнинг шароитимизга тўла мувофиқ келмайди. Шу боис муҳим ҳужжатлар қабул қилишда маҳаллий вазиятдан келиб чиқмоқ лозим. Бу ҳақда президентимиз ҳам ўз нутқида озроқ тўхталиб ўтди. Аммо барибир масала очиқ қолди.

Ҳар қандай қонун тараққиётни ривожлантириши ёки аксинча пайсалга солиши мумкин. Шундай экан, лоқайдлик қилишга ҳаққимиз йўқ. Бундай имконият ҳадеб бўлавермайди. Шундай қонунлар қабул қилайликки, улар умрбод инсон фаровонлиги учун ҳаракатда бўлсин.

Бошқа бир қатор муаммолар ҳақида ҳам тўхталмоқчиман. Она табиатга шафқатсизларча муносабатда бўлиш натижасида областимизда экологик вазият жиддийлашди. Тошлоқ районидаги ер ости сувларига нефть маҳсулотлари қўшилиб чиқаётгани, Қиргули «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг заҳарли чиқиндилари аҳоли, айниқса болалар ва аёллар ўртасида юқумли касалликлар тарқалишига сабаб бўлаётгани сир эмас-ку? Бугунги кунда ичимлик сувнинг қаттиқлик даражаси меъёридан 5—6 баравар ортиб кетди.

Мен Президент И. А. Каримовга фарғоналик депутатлар номидан сессиядан кейин Фарғона водийсига бориб, халқ билан учрашишларини сўраб мактуб йўлладим. Чунки областимиз раҳбариятининг принципсизлиги, аҳоли талабларига нисбатан лоқайд муносабати, идоравий иш услуби ҳақли эътирозларга сабаб бўлмоқда. Бу эса халқнинг партияга, қайта қуришга ишончини сусайтирмоқда, холос. Раҳбарлар халқ хоҳиши билан ҳисоблашмаётирлар.

Ёдингизда бўлса, Фарғона воқеаларидан кейин Тошлоқ районида Ҳиндистон билан ҳамкорликда велосипед заводи, мебель комбинати қурилиши 1991 йилда тугалланиши айтилганди. Бироқ, мана 8—9 ойдирки, қурилиш у ёқда турсин, ваъда қилинган корхоналарнинг лойиҳа ҳужжатлари ҳам тайёр эмас. Бир сўз билан айтганда, область раҳбариятининг алдовига учган халқ ишончи топталди. Ўйлайманки, республика президенти областимиз халқининг орзу-умидлари рўёбга чиқишида бизга кўмаклашади.

ЭРТАНГИ КУН УМИДИ

Карим ТУРСУНОВ,

Денов сут заводининг ишчиси

●

Анжуманда муҳокама қилинган ҳар бир масала ўта муҳим ва кечиктириб бўлмаслигини таъкидлаш керак. Бироқ сессиянинг дастлабки кунларида ошкоралик дастурхонидан эндигина туз тотаётганлигимиз сезилиб қолди. Кўпинча масалаларни қараб чиқиш чоғида журъатсизликка йўл қўйдик. Айрим қонун лойиҳаларига жиддий ўзгартиш ва қўшимчалар киритилаётганида ҳуқуқий билимларимизнинг саёзлиги сезилиб қолди. Шундай бўлса-да, ўз сайловчиларимиз олдида уялиб қолмасликка уриндик. Жумладан, мен ҳам 356-Денов сайлов округи аҳолисининг талаб ва истакларини республика раҳбариятига етказдим. Бир қанча наказлар билан мурожаат қилган деновлик байналмилалчилар манфаатларини баён этиб, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилдим.

Районимизда муаммолар кўп. Аҳоли табиий газ ва ичимлик сув билан таъминланмаган. Табобат хизмати маданияти пастлигидан, етарли жиҳозлар, дори-дармон тақчиллигидан беморлар кўп азоб чекмоқдалар. Чақалоқлар заиф ва чалажон туғилмоқда. Тожикистон алюмин заводининг заҳарли чиқиндилари таъсирида Сариосиё ва Денов табиати ҳалокат ёқасига етиб қолди.

Республикамиздаги камқонли аёллар, оғир шароитда кун кечираётган опа-сингилларимиз учун 120 миллион сўм маблағ ажратилганлиги ҳаммамизда муайян қониқиш ҳиссини уйғотди. Лекин касалликни даволашдан кўра, унинг олдини олиш осонроқ эканини унутмаслик керак. Эътибор беринг: республикамизда бир йилда 60 минг бола ногирон ҳолатда туғилар экан. Бу рақамлар қаторига нобуд бўлаётган гўдаклар сони ҳам қўшилса-чи? Бас, шундай экан, бу фожиа илдизларига тездан болта урилмоғи керак. Ўйлайманки, президентлик идора усулининг жорий этилиши юқоридаги нуқсонларга барҳам беришга кўмаклашади.

Бугун иқтисодиётимиз аҳволи ачинарли бўлиб турибди. Қишлоқ хўжалигида озуқа танқислигини била туриб, ишлаб чиқарилаётган кунжара, шелуха, шрот маҳсулотлари арзон нархда четга сотилишига йўл қўяётирмиз. Оқибатда ана шу маҳсулотларни сотишдан фойда эмас, йилига 120 миллион сўм зарар кўрилмоқда. Бундай саховаткорликка чек қўйиш пайти келди. Сессияда сўзга чиққан депутатлар нутқини тинглаганимда бундан кейин халқ қуруқ сўзларга учмаслигига яна бир карра ишондим.

Кишилар тўкин-сочин дастурхонни соғиниб яшамоқдалар. Совун, шакар, қанд ва бошқа маҳсулотлар учун навбатда туришлардан чарчадик. Биз — халқ вакиллари эртаги кунга ишончсизлик туйғусини тарқатувчи омилларга қарши кескин кураш олиб бормоғимиз лозим.

* * *

Ҳа, жумҳуриятимиз тараққиётнинг янги босқичига кўтарилмоқда. Бу йўл бизни янгиланиш, қайта қуриш самаралари рўй-рост кўзга ташланадиган, улардан меҳнаткаш инсон тўла баҳраманд бўладиган кенгликларга олиб чиқиши керак.

Бироқ бу осон эмас. Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясидаги фикр алмашув буни яққол кўрсатди. Ижтимоий-сиёсий аҳволни барқарорлаштириш, жумҳурият иқтисодий тараққиётининг барча омиллари ва воситаларини ҳаракатга келтириш учун кучларни бирлаштирмоқ лозим. Кўпгина халқ депутатлари шу ҳақда алоҳида манфаатдорлик билан гапиришди.

Биз уларнинг қайси бири билан суҳбатлашмайлик, алоҳида-алоҳида фикрлардан ташқари ягона бир ташвиш ҳам борлигини сездик: «Сессия қарорлари қоғозда қолиб кетмаса эди!»

— Ҳукумат дастурида ўртага қўйилган таклифларнинг амалга оширилиши республикада яхши ўзгаришлар юз беришига олиб боради, — деди Ўзбекистон газ иншоотлари қурилиши трестининг бошқарувчиси Воҳид Содиқов.

— Сессия қабул қилган қарорларни рўёбга чиқариш ўзимизга боғлиқ, — дейди Ғузор район марказий касалхонасининг бош врачи Санобар Сафарова.

Бугун жумҳуриятимизда кўпчилик шу фикрда. Меҳнатни, унинг натижаларини қадр топтириш йўллари белгиланди. Ҳар биримизнинг, ҳаммамизнинг меҳнатимиз, ғайрат-шижоатимиз билангина бу режалар рўёбга чиқади. Депутатларимиз ана шу умумхалқ ҳаракатининг олдинги сафларида бормоқдалар.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
М. АБДУРАХМОНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари: мароқли учрашувлар, қизғин мунозаралар ва қимматли таклифлар...

Е. БОТИРОВ олган суратлар.

Партия турмуши: ҳисобот ва сайлов

ИЖРОЧИ ВАЗИФАСИДА

ЁКИ ҚИШЛОҚ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАРИ НЕГА ЭЪТИБОРГА ОЛИНМАЁТГАНЛИГИ ХУСУСИДА

Ворошилов районидаги «Социализм» совхози партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши кўпчиликнинг назарида «тинчгина» ўтиши керак эди. Бу фикрда жон бор эди.

Хўжалик ўтган йили барча соҳаларни муваффақиятли якунлади. Пахта ҳосилдорлигида областда энг юқори кўрсаткичлардан бирига эришилди: ҳар гектар ердан ўртача 34 центнердан оқ олтин саранжомланди. Камдан-кам учрайдиган ҳол: мавжуд 38 та бригада ва звенонинг ҳаммаси белгиланган режани бажарди. Жами 9.695 тонна хом ашё сотилди ёки давлат топшириғи 127 фоиз адо этилди. Ҳосилни етиштиришга ва йиғиштириб олишга жуда оз маблағ сарфланди. Шу боисдан рентабеллик 59,9 фоизни ташкил қилди. Шуни айтиш кифояки, қўшни «Қизил Октябрь» колозида бу кўрсаткич икки баравар кам бўлди. Ўтган йил якунига кўра хўжалик жами 3 миллион 816 минг, пландан ташқари 1 миллион 590 минг сўм фойда олди. Бу юзлаб оилаларнинг молиявий аҳволи яхшиланишига имкон берди.

Бултур сўнгги кезларда қолоқ соҳа ҳисобланган чорвачилик ҳам 143 минг сўм фойда келтирди. Ёнимда ўтирган коммунист, сигирсоғарлар партия группаси ташкилотчиси У. Сувонова ўтган йили қарамоғидаги 22 бош говмишнинг ҳар биридан мўлжалдаги 2.800 ўрнига 3.100 килограммдан сут соғиб олганлигини айтди. Бошқалар ҳам ўз топшириқларини ошириб уддаладилар. Кўп йиллик самарали меҳнати эвазига Ленин ордени билан тақдирланган ветеран чорвадор З. Андреева ёш бузоқларни 100 фоиз соғлом парваришлашга эришди. Коммунистлар уни йиғилиш бошқарувига сайладилар. Совхоз партия комитетининг секретари Б. Оспанов ҳисобот докладида у бошлиқ цех партия ташкилотидаги 15 нафар коммунистнинг барчаси ишда ўрнак эканлигини таъкидлади. Улар амалий ишлари, талабчанликлари билан бошқалар ўртасида ҳурмат-эътибор қозонишган.

Ҳисобот докладида айтилганидек, кейинги вақтларда коммунистларнинг меҳнат ва сиёсий фаоллиги ўсди, бу тартиб ва интизомни мустаҳкамлашга, ишга онгли муносабатда ёндашишга имкон яратмоқда. Мавжуд 10 та цех партия ташкилотида ва учта партия группасида пухта ўйланган оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишлар олиб борилмоқда. Партком ва улар хўжалик раҳбарлари билан мустаҳкам ҳамкорликда ҳаракат қилиб, совхоз ишлаб чиқаришнинг барча жабҳаларида коммунистлар ўрнини мустаҳкамлаш, обрўсини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда райком фикрига қулоқ солишга тўғри келди. Район партия комитети бюро аъзоси, районда чиқадиган «Янги ҳаёт» газетаси муҳаррири Б. Темиров мулоҳазаларига катта эътибор берилди. Боиси — Ботир Темирович яқин вақтларгача совхоз партия комитетининг котиби бўлиб ишлаган. Хўжаликни, унинг одамларини яхши билади. Дарвоқе, ҳозирги ҳисобот-сайлов йиғилишига райкомдан у вакил қилинган. Йиғинда ўзини ҳамкасблари, ҳамқишлоқлари ўртасида тургандек ҳис этди. «Оталиқдаги» совхозни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, унинг партия ташкилотининг мавқеини ошириш тўғрисида қайғурди.

104 коммунист ва 3 нафар КПСС аъзолигига номзод қатнашаётган йиғилиш шу тариқа бошланди.

Нотиқлар ҳисобот докладни ҳар томонлама ва чуқур манфаатдорлик билан муҳокама қилдилар. Чиқишлар аниқлиги билан ажралиб турди, партком, касаба уюшмаси комитети, район ва область қарамоғидаги қатор ташкилотлар номига танқидий фикрлар билдирилди. Асосий эътибор эришилган натижа чегара эмаслигига, фойдаланилмаётган имкониятлар мавжудлигига қаратилди. Жумладан, шундай далил келтирилди. Коммунист Д. Умеров бошлиқ ижарачилар бригадаси бултур 79 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта етиштирди, жами қарийб 80 минг сўм даромад олди. Яқинда партком бу илғор коллектив иш тажрибасини ўрганишга бағишлаб семинар ўтказди. Хўш, натижаси қандай? Афсуски, ҳозирча Умеров издошлари кўринмаяпти.

Ветеран А. Жўраев, бригада бошлиғи А. Болабоев, совхоз директори Я. Муҳиддинов, халқ депутатлари қишлоқ Совети ижроия комитети раиси Т. Маматқулов, хўжалик капитал қурилиш бўлими бошлиғи Д. Таниев бунёдкорлик режалари бажарилмай барбод бўлаётганлиги хусусида куюниб гапирдилар. Совхоз ўтган йили бу мақсадлар учун 600 минг сўмдан зиёд маблағ ажратганди. Унинг тўртдан бир қисмидан камроғи ўзлаштирилди. Бу аҳволни қандай қилиб яхшилаш мумкин? Мазкур саволга жавоб йўқ. Хўжалик бу йил янада кўпроқ — 1 миллион сўм ажратди. Маданий-маиший бинолар барпо этиш, ички йўлларни ремонт қилиш кўзланган. Биринчи квартал якунланаётган айни кезларда директор ва унинг ёрдамчилари пудратчи ташкилот топа олмай сарсон бўлмоқдалар. Тўғри, «Агрохимик» кооперативи билан келишилди, бироқ у кўпи билан 10 та уйни қуриб бериши мумкин.

Кўриниб турибдики, қурилиш соҳасидаги режалар бажарилиши яна шубҳа остида қолаяпти. Ҳисобот-сайлов йиғилишида қатнашаётган область Совети ижроия комитети раиси муовини С. Мухторовнинг гаплари иштирокчиларда бирмунча умид туғдирди. У аҳволни яхшилашга ёрдам беражагини айтди.

Йиғилиш қатнашчилари кўпгина қимматли таклиф ва мулоҳазалар билдиришдики, булар район ва область партия конференцияларига тайёргарлик кўришда эътиборга олиниши лозим.

Б. Оспанов: Кўпчилик партқомни юқори партия органлари қарорларини бажарувчи ташкилот деб ўйлайди ва шундай муносабатда бўлади. Бундай ёндашув нотўғридир. Кадрлар масаласи ҳал этилаётганда партия ташкилоти котибининг ва оддий коммунистларнинг фикрлари албатта ҳисобга олиниши лозим. Буни секретарь обрў-эътиборини мустаҳкамлаш деб тушуниш керак эмас. Илгари у ёки бу шахсни бирор ишга тасдиқлашда кўпгина хатоларга йўл қўйилди. Эндиликда бундай қилиб бўлмайди. Талабим қуйидагича: бошланғичларга ишонч, эътиборни ошириш керак, улар партиянинг асоси, ҳал қилувчи бўғини эканлигини унутмаслик лозим. Афсуски, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги Устави лойиҳасида бу ҳақда аниқ фикр йўқ.

Я. Муҳиддинов: Ҳаётимизга тобора сингиб бораётган ҳозирги даврнинг янги хусусиятлари тўғрисида гапирмоқчиман. Хўжалик раҳбари ва коммунист сифатида мени бир нарса хурсанд этмоқда. Партия ташкилотимиз ижтимоий соҳаларга фаол аралашмоқда. Партком котиби ва аъзолари, цех партия ташкилотлари секретарлари, барча партия фаоллари одамлар орасида бўлиб, уларнинг кайфиятлари ва ўй-фикрларини ўрганмоқдалар. Уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашувлар доимий тус олди. Лекция тарғиботи хусусида кўпроқ қайғурилмоқда. Партком тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш асосида иш юритаётган совхоз шароитида кадрларнинг иқтисодий ўқувини ташкил этиш ташаббускори ва раҳбари бўлаяпти.

Область ва район ташкилотлари посёлкамизда жойлашган пахта қабул пунктини совхоз таркибига қўшишни таклиф этмоқдалар. Маъмурият ва партком бунга қатъиян қарши чиқдилар. Бизга хом ашёни қайта ишлаш бўйича кичик завод зарур. Ўз маҳсулотимиз ташқи бозорларга чиқишини истаймиз. Пахта толаси тайёрлашгача бўлган оралиқдаги кўпгина бўғинларни йўқ қилиш даромадимизни, шубҳасиз, янада кўпайтиради. Имкони бўлса совхоз ҳозирнинг ўзидаёқ жин машиналари харид қилиши, бино ажратиши, кадрлар тайёрлаши мумкин...

Йиғилиш қатнашчилари етти кишидан иборат (илгари тўққиз нафар эди) партия комитетининг янги ҳайъатини сайладилар. Шунингдек, район ва область партия конференцияларига вакиллар, Ўзбекистон Компартияси XXII съездига совхоз бош инженери Қ. Октўраев, КПСС XXVIII съездига эса иккинчи ва тўртинчи бўлимлар бошқарувчилари Х. Раҳмонқулов ҳамда А. Иброҳимов номзодлари кўрсатилди. Партком секретарини умумий партия йиғилишида сайлашди. Бу вазифага яна ўз ишини астойдил севадиган, қатъиятли, олий иқтисодий маълумотга эга бўлган, комсомол ва партия ишларида тажриба орттирган коммунист Б. Оспанов якдиллик билан сайланди.

И. АҲМЕТОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

УЧ ОМИЛ

Чорвачиликда сигирлардан сут соғиб олишни тинмай кўпайтириш, бўрдоқига боқилаётган молларнинг этига эт қўшиш муҳим кўрсаткич саналади. Айни кунларда чорва маҳсулдорлигини ёздагидек сақлаш ўз-ўзидан бўлмайди. Албатта, охурда кўк ўт бўлганига нима етсин. Ҳаво салқин дамлар чорвадор учун бир қатор қўшимча қийинчиликлар туғилади. Моллар сақланадиган биноларни иссиқ тутиш керак. Иккинчидан, уларни озиқлантириш асосан бултур жамғарилган емиш ҳисобига бўлади. Шунинг учун ҳам ем-хашакдан оқилона фойдаланиш, унинг исроф бўлишига йўл қўймаслик жуда муҳим.

Тошкент область Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозда чорва маҳсулотлари етиштириш ва уни давлатга сотиш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда, таннарх арзонлашмоқда.

Бундай кўрсаткичларга қандай эришилаяпти? Унинг қатор омиллари бор, албатта. Шулардан бири молларни озиқлантиришда белгиланган меъёр ва масаллиқлар мажмуасига риоя қилишдир. Ҳар бош сигирга бериладиган озуқа таркибига 5 килограмм омихта ем, 15 килограмм силос, 10 килограмм сенаж ва бошқа озуқа турлари киради. Озуқани қай маҳал, қай тарзда бериш ҳам муҳим. Йўлдош Юсупов ва Абдураззоқ Ниёзов каби моҳир чорвадорлар ўз ишининг устаси ҳисобланадилар. Улар молларни яхши боқишаяпти.

Чорвадорлар озуқа цехидан унумли фойдаланишмоқда. Майдаланган емиш буғлатилиб молларга берилмоқда.

Фермада чорвадорларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шароит яратилган. Дам олиш уйи шинам жиҳозланган. сигирсоғар ва молбоқарлар ўзларининг бўш вақтларини шу ерда ўтказишади. Китоблар, газета ва журналлар қўйилган. Бу ерда иссиқ овқат ташкил этилган. Ҳар ойда мусобақага якун ясалиб, ғолиблар шарафига байроқ кўтарилади. Илғор чорвадор муносиб мукофот билан тақдирланади.

Шарифа Дўстматова ва Альфира Шокирова сингари сигирсоғарлар мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Улар кунига ҳар бош сигирдан 9—10 килограммдан сут соғиб олишмоқда.

У. МУҲАМЕДОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Бузоқбоқар Абдураззоқ Ниёзов. 2. Мусобақа пешқадамлари Шарифа Дўстматова ва Альфира Шокирова. 3. Молбоқар Йўлдош Юсупов.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

ХУШХАБАРЛАР

АЪЛО БАҲО БИЛАН

Қашқадарё вилоятининг Кўкдумалоқ нефть-газ конденсат конида қидириш ишлари тугалланди. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фойдали қазилмалар запаслари давлат комиссияси геологлар ишини аъло баҳо билан қабул қилиб олди. Қидириш жараёнида юз минг тоннадан кўпроқ нефть қазиб олинди. Энди кон фойдаланувчиларга берилади. Мутахассисларнинг фикрига қараганда Кўкдумалоқ конини ишга тушириш натижасида жумҳуриятимиздаги нефтни қайта ишловчи бир қанча катта корхоналарни камёб хом ашё билан таъминлаш имконини беради.

ТАШАББУС ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНДИ

Сурхондарё область Шеробод бадиий кулолчилик буюмлари заводининг меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 120 йиллигига бағишланган шанбаликка бир ёқадан бош чиқариб қатнашишга қарор қилдилар. Амалда меҳнаткашларнинг ҳаммаси асосий ишлаб чиқаришда тер тўкишади. 21 апрель куни икки минг сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, ёрдамчи биноларни таъмирлашга қарор қилинди. Анъанага мувофиқ маҳсулотларнинг ҳаммаси тежалган хом ашё ва материаллардан тайёрланади.

ЎЗАРО ФОЙДАЛИ ШЕРИКЧИЛИК

Қамаши бинокорлик материаллари комбинатига кираверишдаги йўлларда юк ташувчи поездлар тўхтаб қолмайдиган бўлди. Қарши йўл тузатиш бригадалари темир йўлни ва юк ортиб тушира диган майдончаларни қисқа муддатда аъло сифатли қилиб ремонтдан чиқардилар. Бевосита шартномаларга асосланган тўла хўжалик ҳисобига ўтилганлиги ишлаб чиқарувчилар ва темирйўлчилардан янги иқтисодий муносабатларни талаб этди. Шу боисдан комбинат коллективининг йўлни ремонт қилиш хусусидаги илтимоси зудлик билан бажарилди. Қарши темирйўлчилари вилоятдаги яна учта катта корхонанинг буюртмасини ҳам бажардилар. Натижада бу ерларда ҳам вагонларнинг тўхтаб қолиши жуда камайтирилди.

САМАРАЛИ УСУЛ

«Средазуголь» бирлашмаси 9-шахтаси билан «Ангрен» разрезининг барча муҳтож меҳнаткашлари бу йил уй-жой билан таъминланадилар. Бу ердаги янги қурилишларнинг амалда барчаси хўжалик усули билан барпо этилмоқда. Бу эса кончиларга уй-жой дастурини ҳал қилишга фойдадан сарфланадиган маблағдан самарали фойдаланишга имкон беради. Бу ерда биноларни ремонт қилишда ҳам шу усулни қўлламоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Вьетнам Социалистик Республикаси коммунистларининг делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Делегацияга ВКП Марказий Комитети бўлим мудири Данг Куок Бао бошчилик қилмоқда. Делегация КПСС Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига келган.

Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида бўлдилар.

2 апрель куни делегация аъзолари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилиндилар.

(ЎзТАГ).

Хатларни ўқиб

ФИДОЙИЛАР МАДҲИ

Ҳар бир даврнинг ўз етакчилари бўлади. Жамиятни инқилобий янгилаш амалий тус олган замонамизнинг ҳам ўз ташкилотчилари майдонга чиқмоқда. Дадил фикрлаш ва амалий ишга чанқоқлик, муаммоларнинг мақбул ечимларини топишга интилиш, катта масалаларни ҳал этишдаги журъат уларга хос фазилатлардир.

Ана шундай фидойиларнинг амалий ишлари шу кунларда редакциямизга келаётган мактублар, хат-хабарларнинг асосий мавзуи бўлмоқда. Ишчи ва қишлоқ мухбирларимиз, журналист ва ёзувчилар меҳнаткашларнинг ажойиб етакчилари, ишлаб чиқаришнинг билимдон ва тадбиркор ташкилотчилари ибратли фаолиятларини тўлқинланиб қаламга олмоқдалар.

«Қаҳрамонимиз қадрдон даласини жон-дилдан севади, —деб ёзади Уйчидан М. Қодиров. — У ернинг ҳар бир қаричини эъзозлайди. Поёнсиз кенгликлар уни шунчалик мафтун этганки, субҳидамда, қуёш ҳали бош кўтармай ўз даласига етиб боради». Ҳамкасбимиз «Ленинчи йўл» колхозининг бригада бошлиғи, тажрибали пахтакор Обиджон Сиддиқов ҳақидаги лавҳасини ана шундай бошлаган. Бригадирнинг иродаси, ташкилотчилик маҳорати таҳсинга лойиқ. Пудрат усулини жорий этиш, коллектив аъзоларининг меҳнат ва дам олиш шароитини яхшилаш йўлида унинг жонбозлиги беқиёс. Бу ерда хотин-қизлар учун икки кунлик дам олиш тартиби жорий этилган.

«Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхозда Шавкi Латипов бошлиқ бригада аҳли ҳосилдорликни мунтазам ошириб бормоқда, деб ёзади журналист Р. Соатов. — Коллектив аъзолари бу йил 35 центнерлик маррани кўзлаб, чигит экишга пухта тайёрланмоқдалар».

Ёзувчи Одил Абдураҳмон халқ таълимининг куюнчак ташкилотчиси Абдуҳалим Мақсудовнинг ибратли ишлари ҳақида ёзиб юборган. А. Мақсудов маориф ишини ривожлантириш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун тинмай изланмоқда. У илғор педагоглар тажрибасини ўрганиш ва ёйишга катта эътибор бераётир. Ҳозир районда фанлар бўйича 13 та илғор тажриба мактаби ишлаб турибди.

Эл меҳрини қозонган кишилар кўп. Одамлар уларни ўз туғишганларидай, қадрдон жигарларидай эъзозлашади. Бундай кишилар инсон ҳаётидаги шодликка шерик, ғам-аламли кунларда ҳамдард. Андижонлик қаламкаш И. Султонов Москва район марказий шифохонаси бош врачининг ўринбосари Шаҳобиддин Камоловнинг халқ соғлиғини сақлаш борасида кўрсатаётган жонкуярлиги ҳақида ҳикоя қилади.

Оҳангарон районидан жамоатчи мухбир М. Қаюмов редакциямизга мактуб йўллаб, «Оҳангарон» совхозининг директори Улуғбек Иброҳимов хўжаликни ривожлантириш, қишлоқларни ободонлаштириш, аҳоли турмуш шароитини яхшилаш йўлида катта ишлар олиб бораётгани ҳақида фикр юритади. У раҳбар бўлиб келган 1988 йилиёқ хўжалик ҳамма қарзларидан қутулиб, 349 минг сўм соф фойда олди. Ижарачиликка кенг йўл очилган ўтган йилги шароитда эса фойда деярли бир миллион сўмга етди. Ишчиларнинг ўртача ойлик маоши 78 сўмдан 146 сўмга кўтарилди. Янги уйлар, болалар боғчаси, дала шийпонлари қурилди.

— Ҳали ишларимиз кўп, — дейди Улуғбек Иброҳимов. — Кўпгина қишлоқларимиз газлаштирилмаган. Шифохоналар, мактаблар етишмайди. Бу муаммоларни тезроқ ҳал этиш учун янгичасига ишлаш, янгичасига фикрлаш лозим.

«Ҳаёт янги-янги муаммоларни кун тартибига қўймоқда. Инқилобий янгиланиш жараёнининг етакчилари эса уларга муносиб ечимлар топишга интилмоқдалар.

Ишлаб чиқаришнинг янгиликка ўч, журъатли ташкилотчиларидан бири бўлган Одил Муродов Бухоро область агросаноат комплексининг етакчи бўлинмаларидан бири — «Агропроммехживферм» бирлашмасига раҳбарлик қилаяпти. Унинг ташкилотчилиги туфайли,— деб ёзишади А. Раҳматуллаев ва Ф. Қурбонов, — бирлашма коллективи чорвачилик фермаларидаги қўл меҳнатини механизациялаш бўйича катта ишларни амалга оширди. Қаламкашлардан И. Исмоилов, М. Жонузоқов (Андижон), К. Одилов (Янгиер), С. Исомиддинов (Қашқадарё), Л. Тожибоев (Наманган) ўртоқлар ҳам қайта қуришнинг тадбиркор етакчилари фаолиятларидан қизиқарли лавҳалар юборишган.

Ошкоралик, демократия ҳаётимизга тобора чуқурроқ сингиб бормоқда. Одамлар дилларидаги гапни рўй-рост айтадиган бўлиб қолдилар. Сафсатабозлар эмас, амалий ишларга мойил етакчилар қадр топмоқда. Избоскан районидаги 16-мактаб ўқитувчиси Б. Мавлонов, Қарши районидан Х. Бўриев, Андижон районидаги 2-ўрта мактаб директори Ж. Турдиев, Жомбой район умумий овқатланиш корхонасининг ходими Ҳ. Ҳамроев, ғиждувонлик журналист М. Абдуллаев, Қумқўрғон район ижроия комитетининг ходими Ч. Маманазаров бугунги кун қаҳрамонлари кўрсатаётган фидойиликлар ҳақида ҳикоя қилишган.

Инсонни меҳнат улуғлайди. Ҳалоллик ва ростгўйлик билан олға интилган одам асло кам бўлмайди. Баҳористондаги механизациялашган 18-кўчма колонна бош инженери Баҳриддин Маҳаматов самарали меҳнат қилиб, коллектив ишончини оқлаб келмоқда. СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси М. Каримов ўз мактубида унинг одамлар билан ишлаш салоҳиятига алоҳида тўхталган. Шунингдек, М. Муҳаммадиев (Қашқадарё), О. Сўфихонов (Тошкент), З. Юсупов, У. Саксонбоев (Андижон), Р. Рўзиев, Н. Сафаров, А. Раҳмонов (Бухоро), Ҳ. Назаров (Самарқанд), Н. Темиров, Т. Давронова (Сурхондарё) ҳам ўз бахтини меҳнатдан топган ажойиб инсонларнинг фазилатларини қаламга олишган.

Даъваткор сўз, ҳақ гап одамларни ҳамиша янги-янги довонларни эгаллашга руҳлантириб келган. Редакциямиз шу кунларда олаётган мактубларнинг кўпчилигида қайта қуриш йўлининг тарғиботчилари олиб бораётган сиёсий-тарбиявий ишлар ҳақида ҳикоя қилинаётир. Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг ҳаракат дастури, кўпдан-кўп қонун лойиҳалари умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги бу ишларни яна ҳам жонлантириб юборди. Андижон районидаги 40-ўрта мактаб ўқитувчиси А. Бузруков, пенсионер М. Абдуллаев, қаламкашлардан И. Раҳимов, С. Холиқулов, О. Холмирзаев, Ҳ. Нурбоев қишлоқларимизда олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишларининг ибратли жиҳатларига алоҳида тўхталадилар. Журналист Р. Жуманиёзова Хўжаобод район партия комитети сайёр ташвиқот гуруҳининг фаолияти ғоят самарали бўлаётганлигини ёзиб юборган. Чунончи, тажрибали ташвиқотчи Маҳаммаджон Исаев СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Советининг сессиялари қабул қилаётган қарорлар ва қонунларни одамларга етказишда алоҳида жонбозлик кўрсатаётир.

Жумҳуриятимизда қайта қуриш муқаррар тус олиб, ижтимоий-иқтисодий, маданий-маърифий соҳаларда йиғилиб қолган муаммолар босқичма-босқич ҳал этилмоқда. Редакцияга муштарийлардан кун сайин келаётган кўпдан-кўп мактублар, хат-хабарларда ана шу жараённинг собитқадам ташкилотчилари фаолияти асосий мавзу қилиб олинаётганлигининг боиси ана шунда.

ИЖАРАЧИ ЧЎПОНЛАР

Ўтган йили Қамаши районидаги Карл Маркс номли совхоз чорвадорлари қўйчиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш йўлида астойдил ишладилар. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашда ижара пудрати янги уфқлар очди.

Ҳозирги кунда 5 та қўйчилик фермаси атрофига уюшган 55 нафар чўпон ижара пудрати усулида ишламоқда. Ҳар бир отардаги бош чўпонлар совхоз маъмурияти билан шартнома тузишган. Уларнинг ихтиёрида қилинадиган ишлар аниқ акс этган ҳужжат бор. Янгича ишлаш туфайли энг асосий масала — меҳнатга ҳақ тўлашда адолат қарор топди.

Ижара пудратининг яна бир қулайлиги шундаки, озуқа сарфи тежалади ва техникадан унумли фойдаланиш имконияти яратилади.

— Дастлаб маъмурият билан чўчинқираб шартнома тузган чўпонлар охир-оқибатидан хавотирда эдилар, — дейди совхоз директори. Ўзбекистон ССР халқ депутати Раҳматилла Омонов, — ҳисоб-китобнинг якунига қаралса, ижара чакки эмас. Шундан сўнг талабгорлар сони ортди.

Совхозда ижара пудратига ижодий ёндашилди. Илгари қўйчилик фермаларига бир нечта юк автомашинаси, трактор-тележка ажратилар эди. Ҳар бир техника воситасига аниқ вазифа бириктиб қўйилмасди. Бу эса фермага ҳам, чўпонларга ҳам қимматга тушарди. Эндиликда ундай эмас. Мавжуд техникани ишлатиш чек системасига ўтказилди. Шу туфайли ферма ўз эҳтиёжига яраша машина-механизмлар олади.

Совхоз директорининг ижара пудрати афзалликлари ҳақида қониқиб гапиришида асос бор. Ўтган 1989 йил якунига бир назар ташлайлик: совхозда 25.486 бош қўй-қўзи бўлиб, шундан 16 минг бош совлиқдан 17.121 та қўзи олинди. Бу ҳар 100 бош қўй ҳисобига 107 тадан насл демак. Қўзиларнинг 11.799 таси боқишга қолдирилди. Уларнинг 7000 боши урғочи эди. Шундай қилиб, ўтган йили совхоз бўйича умумий қўй-қўзилар сони 27 минг 295 бошга етказилди. Айни пайтда давлатга 326,8 тонна қўй гўшти, 43,2 тонна жун сотилди. Совхоз фақат қўйчиликнинг ўзидан 350.700 сўм фойда олди.

Ҳар бир чўпон ўзининг шахсий меҳнати улушига қараб, шу қозонда ўзининг қанча улуши борлигини эндиликда яхши билади. Хўжалик ҳисобини янада мустаҳкамлаш учун бугун кечагидан, эртага бугунгидан унумли меҳнат қилишга интилади.

Совхозда ижарачи чўпонлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Масалан, илғор чўпон Сафар Отақулов бир неча йилдирки, қўйчилик билан шуғулланиб келади. Ўтган йили С. Отақулов совхоз маъмурияти билан ижара шартномасини тузди. Шартномага мувофиқ унга ўз отаридаги 469 бош қўйдан 469 та қўзи олиш, 9,3 центнер жун етиштириш, 80 дона қоракўл терини давлатга сотиш вазифаси юклатилган эди. Йил охиридаги ҳисоб-китоб шуни кўрсатдики, чўпон ўз отаридан 510 та қўзи олиб, унинг 360 тасини боқувга қолдирди. Олинган қўзи ҳар 100 бош қўй ҳисобига 108 тадан тўғри келди. Давлатга 150 дона қоракўл тери, 10,3 центнер жун сотди. Бу чўпон йилни 6.715 сўм фойда билан якунлади. Унинг ўртача йиллик иш ҳақи 3.358 сўмни ташкил қилди. Бунинг устига совхоз маъмурияти чўпонга 13 бош қўзи, 4.064 сўм пул мукофоти ҳам берди.

Меҳнат шижоатини ошириб ишлаётган чўпонлар орасида Мойли Улаев ҳам бор. Ўтган йили кўкламида ўз отаридаги 466 бош қўйдан 508 та қўзи олди. Шартномада белгиланганидан 38 та қўзи кўп бўлди. 9 центнер жун, 86 дона сифатли қоракўл терини давлатга сотди. Унинг ўртача ойлик маоши 300 сўмдан ошди. Яна совхоз маъмурияти томонидан 12 бош қўзи, 3.518 сўм пул мукофоти ҳам берилди. Ҳозирги кунда бу ижарачи ўз оиласи билан 423 бош қўйнинг ҳар юз бошидан 110 тадан қўзи олиш учун ғайрат кўрсатаяпти. Совхозда бундай илғорлар кўп. Муҳаммади Хўжақулов, Бобоқул Хушмуродов, Қорабой Бозоров, каби ижарачи чўпонлар ҳар 100 бош совлиқдан 104—106 тадан қўзи, шартномадагидан кўп миқдорда жун, қоракўл тери олиб, юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Жорий йилда ижарачи чўпонларнинг ғайрат-шижоати янада улкан. Совхозда бу йил 27.295 бош қўй-қўзи парвариш қилинаяпти. 17 минг совлиқдан 17.100 та қўзи олиш мўлжалланган. Шунингдек, улар давлатга 5050 дона сифатли қоракўл тери, 38,6 тонна жун сотиб, қўйчиликдан олинадиган даромадни 150.946 сўмга етказишмоқчи.

Шу кунларда чўпонлар ҳаётида масъулиятли давр — қўзилатиш давом этмоқда. Совхоз бўйича мавжуд 17 минг бош совлиқдан 10 мингдан зиёди қўзилади. Ҳозирча 100 қўйга 103 бошдан қўзи тўғри келаяпти. Наслнинг 90 фоизи боқувга қолдирилмоқда.

Яқинда совхоз яйловларида бўлиб, қўзилатиш мавсумининг бориши билан танишдик. Биз дастлаб Девонбош яйловидаги Улаш Жўраев бошлиқ фермасида бўлдик. Бу ерда чўпон-чўлиқларнинг қўли-қўлига тегмайди. Қўзилаётган совлиқларни алоҳида парвариш қилиш, нимжон қўзиларни тери учун сўйиш, соғлом қўзиларни ўстиришга қолдириш ва бошқа зарурий юмушлар тезкорлик билан амалга оширилмоқда.

— Кўп йилдирки, чўпонлик таёғим қўлимда. Ҳар ҳолда бу касбни танлаб янглишмадим. Меҳнатим туфайли рўзғорим бут, болачақаларим тўқ ҳаёт кечиришаяпти. Меҳнатнинг таги роҳат, деб шуни айтадиларда. Менга совхознинг 427 бош қўйи биркитилган. Оила аъзоларим билан ижара пудратига ўтиб ишлаяпман. Укаларим Ҳасан, Юсуф мен билан бирга меҳнат қилишаяпти. Ҳозиргача отаримда 400 бошга яқин қўй қўзилади. Натижа ёмон эмас. Ҳар 100 бошга 108 тадан қўзи тўғри келаяпти.

Қўйнинг туёғи қаттиқ, дейишади тадбиркор чорвадорлар. Бу ҳикматли сўзда кўп маъно бор. Қўйни эса қаттиқ иродали, яйловдек бағри кенг чўпон боқа олади. Шу кеча-кундузда бир кунгина ана шу чўпонларга шерик бўлган киши бу гапнинг маъносига тушунади.

Совхознинг барча қўйчивонлари жиддий синов — тўл мавсумини муваффақиятли ўтказиш учун тадбиркорлик билан иш тутмоқдалар. Холмат Жуманов, Кенжа Бозоров, Суюн Пардаев, Рўзман Ҳаққулов бошлиқ отарларда қўзилатиш мавсуми муваффақиятли ўтаяпти. Бу илғор чўпонлар 100 бош қўйдан 110 бошдан қўзи олишмоқчи. Тадбиркор чорвадорларнинг орзу-истаклари амалга ошишига ишончимиз комил.

Э. ХОЛБУТАЕВ,
Қамаши район «Коммунизм учун» газетаси мухбири.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ ХОТИРА КИТОБИ

МАРД ИНСОН ЭДИ

1937 йил баҳори. Касби қишлоқ Совёти клубида комсомоллар йиғилиши бўлаяпти Кўкламги экишга тайёргарликни аҳволи, унда ёшларнинг иштироки масаласи муҳокама этилмоқда. Бу ҳақда колхоз комсомол комитети котибининг ҳисоби тингланди. Район комсомол комитетининг котиби Аваз Бобомуродов ҳам маъруза қилди. У сўзини тугатар-тугатмас эшик очилиб, ички ишлар кийимидаги киши имлаб чақирди. У Бобомуродовга алланималар деб, ўзи билан бирга юришини айтди. Стол устида турган бош кийимини олишга ҳам рухсат этмади. Уйига ҳам хабар қила олмади. Уни Қарши турмасига олиб келишди. Уч кун ўтгач, сўроқ бошланди.

— Айбланувчи Бобомуродов, нима учун қамалганингизни биласизми? — терговчининг биринчи саволи шу бўлди.

— Йўқ, —вазмин жавоб берди Аваз ака.

— Гуноҳингиз оғир! Саволларимга тўғри жавоб берсангиз, айбингиз енгиллашади. — Аксилинқилобий ташкилотингизнинг номи нима? Унга кимлар аъзо?

— Бизда ундай ташкилот йўқ, бўлиши ҳам мумкин эмас. Ленин асос солган комсомол ташкилоти бор. Мен унинг бир бўғинини — Бешкент район комсомол комитетини бошқараман.

— Кимлигингизни яхши биламиз. Сизга ўхшаш мансабдорлар, ҳатто каттароқлар ҳам ҳов анави ерда ётишибди, — терговчи ойна ортидан кўриниб турган темир эшикларга ишора қилди.

— Мени қўрқитолмайсиз. Ҳеч қандай аксилинқилобий ташкилотни билмайман. Биз партия ва халқ иши учун юрган одамлармиз.

— Исроил Ортиқовни танийсизми?

— Исроил Ортиқов — бизнинг раҳбаримиз, Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик ёшлар Союзи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби.

— Янглишасиз! У ҳозир Марказий Комитет котиби эмас, Ватан ва халқ «хоини», қамоқда. Давлат жиноятчилари Акмал Икромов, Файзулла Хўжаев ва бошқаларнинг одами. Сизнинг аксилинқилобий ташкилотингизнинг марказдаги раҳнамоси. Унинг кимлигини энди билгандирсиз?

— Туҳмат қилманг! Улар — софдил коммунистлар, Ўзбекистонда инқилоб ғалабасини таъминлаган кишилар. Мен бу сафсаталарга ишонмайман!..

А. Бобомуродов ҳибсга олингач, кўп ўтмай Бешкент районидаги фаол комсомоллардан яна 28 киши қамалди. Улар орасида Ислом Баҳриддинов, Эшон Тўйчиев, Некбой Юнусов бор эдилар.

Аваз ака оғир қийноқ, азоб-уқубатлардан кейин 1938 йилда маҳбусликдан озод қилинди. Икки йиллик иш ҳақини қайтариб олди. Аммо анча вақт «халқ душмани» деган тамға осилиб турди. Тузукроқ юмуш берилмади. Ҳибсдалигида оиласи ночор яшади. Қариндош-уруғлари улардан хабар олишга қўрқдилар. Одамлар унинг умр йўлдоши Муаттар опани кўрганда: «Халқ душмани»нинг хотини, яқинлашманглар, балога қоласизлар», — дейишадигандек эди. Бундай маломатларга чидай олмаган аёл Бешкентдан Қаршига кўчиб кетишга мажбур бўлди.

А. Бобомуродов 1938 йилнинг охирида партияга тикланди. Каманди қишлоқ матлубот жамиятида ишлади, мактабларда ҳарбий таълимдан дарс берди. Улуғ Ватан уруши бошланғач, Ватан ҳимоясига жўнади. Тўрт йил фашист босқинчилари билан жанг қилди. 1944 йилнинг ўрталарида фронтдан ярадор бўлиб қайтди. Тинч қурилиш ишларида қатнашди. Курашларда, жанггоҳларда чиниққан, тобланган коммунист кейинроқ раҳбарлик вазифаларига кўтарилди. Собиқ Кўкбулоқ районида райком котиби, Яккабоғ район партия комитетининг котиби ва райижроком раиси бўлиб ишлади. Узоқ йиллар колхозлардан бирига раислик қилди. Хўжалик илғорлар сафига қўшилди. Омбор донга тўлди, колхозчиларнинг чўнтаги пул кўрди.

Қатағон йилларининг даҳшатли ситамлари унинг соғлиғига таъсир этмай қолмади. Узоқ касалликдан сўнг 1968 йилда ҳаётдан кўз юмди.

Ульянов районидаги Айзобод қишлоғида яшовчи Некбой Юнусов билан учрашганимда ота шуларни гапириб берди:

— Аваз Бобомуродов 30-йилларда Бешкент район комсомол-ёшларига раҳбар эди. Ҳамма уни ростгўй, ҳалол, ишбилармон инсон сифатида беҳад ҳурмат қиларди. Мен Аваз аканинг тавсияси билан Айзобод қишлоғи комсомолларининг етакчиси этиб сайланган эдим. 1937 йил мартида у киши қамалганидан сўнг кўп ўтмай бирга ишлаган бир гуруҳ комсомолларни ҳибсга олишди. Улар орасида мен ҳам бор эдим. Аввал уйимизни тинтув қилишди. Комсомол билетим орасидан Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи котиби Исроил Ортиқовнинг хати чиқиб қолди. Ортиқов бу мактубни менга комсомол ишларида фаол қатнашганим, «Бирлашган куч» колхози комсомол комитетида ишларни яхши йўлга қўйганлигим ва комсомол Марказий Комитети ҳузуридаги икки ойлик курсда аъло баҳолар билан ўқиганим учун ташаккурнома сифатида юборган эди. Хурсанд бўлганимдан мактубни комсомол билетим орасига солиб юрардим. Исроил Ортиқов фаол комсомол аъзоларига, ёшлар етакчиларига шундай хатлар йўллаб, кўнглини кўтариб турарди. Район комсомол комитетининг биринчи котиби Аваз Бобомуродовга ҳам шундай мактублар йўллаганини яхши эслайман.

Ортиқовнинг хати баҳонасида қамалишим тезлашди. «Халқ душмани» Исроил Ортиқов билан яширин алоқанг бор, аксилинқилобий ташкилот аъзоси экансан, деб авахтага тиқишди. Бу 1938 йил 18 апрель куни бўлган эди. Хотинимни ВЛКСМ сафидан ўчиришди. Турмада Аваз ака билан мени юзма-юз қилишди. Шу ерда ҳам унинг тантилиги, жасурлигига қойил қолдим. «Некбойни нега олиб келдиларинг, гуноҳи нима», — деди. У сўроқларда ўзини мардона ва дадил тутди, дўстларини ҳимоя қилди, терговчиларнинг туҳматини, кирдикорларини фош этди. Бу воқеаларни ўз кўзим билан кўрганман, тирик гувоҳман...

Ҳа, туҳмат ва иғво кўплаб кишилар ёстиғини қуритганини, ажойиб партия, комсомол, совет ходимлари ҳар томонлама таъқибга учраганларини, уларнинг болалари етим, хотинлари есир қолишганини ҳамма билади. Қашқадарёдан Аваз Бобомуродов, Эшон Тўйчиев, Ислом Баҳриддинов, Некбой Юнусов, Жўрабой Зокиров, Муродилла Жўрабоев кабилар ўша оғир дамлар даҳшатини бошдан кечирдилар. Уларнинг айримлари ҳозир орамизда йўқ. Қатағонга учраган кишиларнинг ишини ўрганиш ва бегуноҳларни оқлаш мақсадида КПСС Марказий Комитети, иттифоқдош республикалар партия ташкилотлари ҳузурида махсус комиссиялар иш олиб бораяпти. Вилоятларда ҳам шундай комиссиялар тузилса, хайрли иш бўлур эди. Чунки 30-йилларда ҳамма жойда кўплаб софдил кишилар ноҳақ қамалишгани, азоб-уқубатларга дучор қилингани тобора ойдинлашмоқда. Улар ўчмас тарихимиз, ўтмишимиздир. Шундай экан, бу кишиларни унутишга ҳаққимиз йўқ.

И. АМИРҚУЛОВ,
СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

БОЛАЛАРНИНГ ОЛОВ БИЛАН ЎЙНАШИБ ШЎХЛИК ҚИЛИШИ—

ЁНҒИН САБАБЧИСИДИР!

Катталар назоратидан четда қолган ёш болалар кўпинча ёнғин чиқишига сабабчи бўлиб қоладилар.

Бундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун болаларнинг олов билан ўйнашишига, гугуртдан фойдаланишига, гулхан ёқишига ва бошқа шунга ўхшаш эрмакларга рухсат бермаслик керак.

Кичик ёшдаги болаларга ёниб турган печкалар, керосин ва газ асбоблари, шунингдек ток манбаига уланган рўзғор электр асбобларига қараб туришни топшириш мумкин эмас.

Гугуртни болаларнинг қўли етмайдиган ерда сақлаш лозим.

Ўзбекистон Жумҳурият кўнгилли ўт ўчириш жамияти.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ЧЕБОКСАРИ «СИСТЕМПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

совхозлар ёки колхозларга программавий воситаларни етказиб бериш ва уларга бухгалтер, иқтисодчи, зоотехник, агроном ва қишлоқ хўжалик корхонаси раҳбари автоматлаштирилган ишчи ўринлари (АРМ) базасида бирлашган ягона ахборот базасида бошқарувнинг автоматлаштирилган комплекс системаси (АСУ)ни жорий этиш юзасидан илмий-техника хизмати (НТУ) кўрсатиши мумкин. Техника воситалари сифатида кенг кареткали ёзиш қурилмаси ва камида 10 Мбт ҳажмида «винчестер» типидаги ташқи хотиротга эга бўлган ИБМ ПС/ПТ ва «Искра-1030» типидаги ЭҲМлардан фойдаланилган.

АСУни ўзлаштириш бухгалтерия ҳисоб-китобини комплекс механизациялаш типовой лойиҳаси (ТП КМБУ) 1 ва 2 бўлимлари ҳажмидаги қишлоқ хўжалиги бухгалтери автоматлаштирилган ишчи ўринлари (АРМ)ни жорий этишдан бошланади.

Қишлоқ хўжалиги бухгалтерия автоматлаштирилган ишчи ўринлари Чувашия АССРнинг Чебоксари ноҳиясидаги «Ишлейский» совхозида икки йилдан ортиқ вақтдан буён фойдаланиб келинмоқда ва у деярли юксак самарадор эканлигини кўрсатди. Яъни, совхоз бухгалтерияси ходимларининг сони 60 фоизга қисқарди, қўшиб ёзиш, ёқилғини ўғирлаш ҳолларини истисно этган ҳайдовчилар ва механизаторларнинг ишини доимий таҳлил ва назорат қилиш натижасида ёнилғилардан фойдаланиш миқдори анча камайди. Агросаноат комплекси мутахассисларининг автоматлаштирилган ишчи ўрни I Бутуниттифоқ конкурсида автоматлаштирилган ишчи ўрни ечимларининг муаллифлари рағбатлантирувчи мукофотларга сазовор бўлдилар.

Агарда қишлоқ хўжалик корхоналари ўз шахсий ЭҲМларига эга бўлмаса Чебоксари «Системпром» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мазкур корхоналарнинг техника воситалари билан бир вақтда программавий воситалар комплектини етказиб бериш таъминотини ўз зиммасига олади.

Маълумотлар юзасидан қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 428027

Чувашия АССР Чебоксари шаҳри, Хузангая кўчаси, 14-уй.

Телефонлар: 25-03-79, 25-99-66.

«Чимқўрғон» совхози — Фориш районидаги йирик хўжаликлардан бири. Дала меҳнаткашларининг турмуш тарзини яхшилаш, фарзандлар камолоти ҳақида ғамхўрлик қилишга бу ерда муҳим аҳамият берилади. «Офтобжон» болалар боғчасида ҳозир 120 нафар ўғил ва қиз тарбияланмоқда. Айни вақтда яна 90 ўринли боғча биноси қад кўтараяпти.

СУРАТДА: тарбиячи Паризот Молдабекова кичкинтойларга эртак ўқиб бераётир.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Назм дафтаридан

ОТ ЙИЛИ

Ўзбекистон фольклори жонкуярларидан бири Малик Муродовга бағишладим.

Малик чолнинг мучали «асп» дейишар,
Қариганда отга бало бормиди!
На ўзига, на рўзғорга қайишар, —
Бола-бақра шу чўбирга зормиди!
Тулпорининг таърифини излайди,
Алпомишлар тушиб қолган ғазалдан.
Ўзи қолиб, тулпорини сизлайди:
От одамга дўст бўлади азалдан!
Кўзикканга ўхшар жонивор, чамаси,
Кўрсатайми, Кашпировга отимни.
Яхшиликдан ўзга йўқдир таъмаси—
Тузатди-ку оёқдаги бодимни.
У чоғ баркаш миниб келган саёҳни
Қувиб етган шу тулпорим бўлади.
Манглайида ёнган ўтли маёқни—
Кўрган билар, кўрмаган ҳам билади.
Қодир бахши жўшиб айтган достондан
Чиқиб келган алпнинг Ғироти ҳам шу.
Бундай тулпор яралмаган ростдан-да,
Чавандознинг асли муроди ҳам шу.
Гоҳо мақтаб ўтмишини, гоҳ койиб,
Қўйиб берсанг, от баҳона тортишар.
Ён бергандай чавандозга ғўдайиб—
«Гўрўғли»лар «Волга» миниб ўтишар.
Малик чолнинг мучали «асп» дейишар,
Отжаллоблар сал жилмайиб қўйишар.

ИҚРОРНОМА

Биз меҳмондўст, очиққўл, ҳотам,
Бир майизни бўлиб еганмиз.
Ёндирса ҳам оташ-саратон—
Ҳимматли бўл, ўлма, деганмиз,
Бор, йўлингдан қолма, деганмиз.
Биз қувноқмиз, бизлар меҳнаткаш,
Бир майизни бўлиб еганмиз.
Қўшдарёга солиб тўғон-тош,—
Орол бўлсанг, ўлма, деганмиз.
Э... сўзимни бўлма, дегаймиз.
Шоиримиз чин — байналмилал,
Бир майизни бўлиб еганмиз.
Умидимиз зумда бўлар ҳал,
Она тилим ўлма, деганмиз,
Э... сўзимни бўлма, деганмиз.
Биз мўминмиз, бизлар камтармиз,
Бир майизни бўлиб еганмиз.
Бўшлиқларга учган каптармиз,
«Ўзбекмисан! «Ўлма!» деганмиз,
Бор, йўлингдан қолма, деганмиз.

МУНОЖОТ

Дарёларим кўлмакка шошур,
Балиқлари йўлмакка шошур,
Бўғзимга қум тўлмакка шошур—
Орол, сени ўйласам агар.
Олам гўё оташда ёнур,
Қизу жувон бардошда ёнур,
Пахта дарди ҳар бошда ёнур—
Орол, сени ўйласам агар.
Чархи гардун ютоқиб қолур,
Чақмоқлари ўт ёқиб қолур,
Кўзларимдан ёш оқиб қолур—
Орол, сени ўйласам агар.
Муродим—бир ибодат бўлур,
Яратганга итоат бўлур,
Дуоларим ижобат бўлур—
Орол, сени ўйласам агар.

КЕЛАЖАГИМ

Кечаги кун депсинади,
Жуда ёмон кунларимдир.
Бугунги кун хўрсинади,
Омон-омон кунларимдир.
Оёқларим остидаги
Бор ёлғонлар ҳам синади,
Келажагим, эртанги кун—
Дориломон кунларимдир.

Шавкат ТУРОБ.

СПОРТ АХБОРОТИ

ЭРКИН КУРАШ

Швейцариянинг Веве шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган халқаро мусобақа ниҳоясига етди. Бўлажак олимпиадачилар кўригига айланган бу турнирда Болгария, Венгрия, ГДР, Греция, Италия, Польша, Франция, ГФР, Чехословакия, СССР ва майдон эгаларининг умидли полвонлари ғолиблик учун кураш олиб бордилар. Мусобақада мамлакатимиз вакиллари кўнгилдагидек иштирок этдилар. Жумладан, москвалик Ильгар Абдуллаев (52 килограммгача вазнда) ва Гасан Гасанов (57), хасавюрталик Олҳаз Мухторов (62), тбилисилик Гергий Иванишвили (74), оржоникидзелик Руслан Хумаров (82) ва арзамаслик Сергей Ковалевский (90) ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилдилар.

ФУТБОЛ

Олий лигада ўтказилган навбатдаги учрашувлардан сўнг командалар ўйинлар жадвалида қуйидаги тартибда жойлашдилар:

	У	Т	О
МАСК	5	11-6	7
«Спартак»	4	10-6	7
«Динамо» К	4	6-2	6
«Днепр»	4	5-4	5
«Торпедо»	3	3-2	4
«Черноморец»	4	5-5	4
«Помир»	4	4-4	4
«Динамо» М	4	3-3	4
«Арарат»	5	4-5	3
«Динамо» Ми	4	3-4	3
«Шахтёр»	3	2-6	2
«Металлист»	4	1-3	2
«Ротор»	4	2-9	1

Биринчи лигада дастлабки учрашув бўлиб ўтди. Тираспольнинг «Тирас» командаси Бокунинг «Нефтчи» командасини қабул қилди. Кескин кураш остида ўтган матч жанговар дуранг билан (2:2) якунланди.

ШАШКА

Халқаро шашка бўйича мамлакат биринчилигининг 18-тури бўлиб ўтди. Республикамиз вакили тошкентлик Мишчанский Божинковни енгди. Валнерис Верховихдан, Вирний эса Лешчинскийдан устун келди. Шварцман — Пресман учрашуви кечиктирилди. Бошқа партиялар дуранг бўлди.

Сўнгги тур олдидан 10,5 очко тўплаган Чижов пешқадамлик қилаяпти. Ватутин ҳисобида 10 очко бор. Валнерис 9,5, Вигман Кореневский, Мишчанский ва Шчеголев 9 тадан очкога эга.

ЧИМ ХОККЕЙ

Эркаклар командалари ўртасида биллур соврин — СССР кубоги учун ўтказилган мусобақа ниҳоясига етди. Финалда «Фили» (Москва) ва «Динамо» (Олмаота) командалари учрашдилар. Ўйиннинг асосий ва қўшимча вақтида ғолиб аниқланмади — 1:1. Қоидага кўра 7 метрли жарима тўплари белгиланди. Бунда омад москваликлар томонида (6:5) бўлди.

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА

Бельгияда ўтказилган анъанавий халқаро турнирда 14 мамлакат вакиллари иштирок этдилар. Мусобақа якунида 37,55 балл тўплаган испаниялик Моника Фернандес ғалаба қозонди. Тбилисилик Тинатин Надирашвили ҳурмат шоҳсупасининг иккинчи поғонасига кўтарилди. Испаниялик Каролина Паскуаль бронза медали билан тақдирланди.

БАСКЕТБОЛ

Мамлакат чемпионатининг биринчи лигасида иштирок этаётган Тошкентнинг «Узстроймеханизация» командаси сафар учрашувларини бўш ўтказди. Вакилларимиз олдинига Новосибирскда маҳаллий «Локомотив» командаси билан бўлган икки учрашувни бой бердилар. Кейин эса Иркутскда «Строитель» баскетболчиларидан икки бор мағлубиятга учрадилар.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

5 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

11.30 ЎзССР тарихи. Ўзбекистоннинг давлат ва сиёсий арбоблари (20—40-йиллар).
12.00 «Арсеньевда ишлар қандай?». Телефильм.
12.30 ЎзССР тарихи. Ўзбекистоннинг давлат ва сиёсий арбоблари (20—40-йиллар).
13.00 «Қамал». Тўрт серияли бадиий фильм. Иккинчи фильм— «Пульково меридиани».

* * *

17.30 «Давр тақозоси билан». Тошкент вилояти саноат корхоналарида ижара муносабатларининг жорий этилиши ҳақида.
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Биргаликда шодон қадам ташлаймиз». Болалар учун фильм-концерт.
18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нуқтаи назар».
19.15 «Ердаги из». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Алифбо сабоқлари».
20.25 Реклама.
20.30 Москва. «Время».
21.00 Долзарб мавзу.
21.25 «Нафосат гулшанида». Мусиқий программа.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Абадият». Бобур ижоди ҳақида.
00.10 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

18.05 «Қамал». Тўрт серияли бадиий фильм. Тўртинчи фильм — «Искра» операцияси».
19.10 «Машинасозлик — илмий-техника тараққиётининг асоси». ЎзССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасидан кўрсатув (рус тилида).
20.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Кўрсатув ўтди. Нима ўзгарди?».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Оҳанги зиндаги». Публицистик кўрсатув.
22.00 «Ахбор».
22.20 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Минархарлик Жўра овчи». Телевизион бадиий фильм. 4-серия (рус тилида).

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.05 «Қулоқсиз мушукча». Мультфильм.
8.15 «Эскирган комедия». Бадиий фильм.
9.45 «Объектив».
10.20 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. Сенегал телевидениесининг фольклор программаси.
10.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
11.55 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
12.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.

* * *

15.15 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Рус шифохонасининг оддий кунлари». Ҳужжатли фильм.
15.35 Мультфильмлар: «Айиқча қачон уйғонади», «Марусянинг каруселли».
16.00 «Бугунги Эфиопия». Кинопрограмма.
16.30 «Олтин шайба» клуби соврини учун.
17.15 Фалсафий суҳбатлар. «Цивилизация тақдири».
18.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
18.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.15 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
21.00 Долзарб интервью.
21.10 «Менинг Чайковскийим». В. Клиберн билан учрашув.
21.45 «Олам кинокамера кўзгусида».
22.40 «Рақслар, рақслар, рақслар...».
23.10 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

8.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

8.15, 9.25 Илмий-оммабоп фильмлар: «Арғимчоқлар, арғимчоқлар, арғимчоқлар...», «Бу — маймунлар».
8.35, 9.35 Табиатшунослик. 4-синф. Наҳотки бу мен?
8.55 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.35, 11.40 Биология. 8-синф. Қишлоқ хўжалик жониворлари.
11.00 «Бурда моден» таклиф этади.

*

12.05 «Экран усталари». Кинорежиссёр А. А. Тарковский ҳаёти ва ижодий тақдири ҳақида. 2-қисм.
13.10 Ритмик гимнастика.
13.40 «Камалак». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Озарбайжонда баҳор байрами — Наврўз ҳақида (Боку).
14.10 Такрорий телефильмлар сеанси. «Илк қувончлар». 2-серия.

* * *

16.30 «Депортация» (Симферополь).
17.20 «Топқир қурбақа». Мультфильм.
17.30 Ритмик гимнастика.
18.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
18.30 **СССР Олий Советн сессиясида.** Танаффус пайтида — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Учар ликопча».
20.45 Қозоғистон бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти.
21.10 Футбол. СССР чемпионати.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79 Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. 10002. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1165. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12